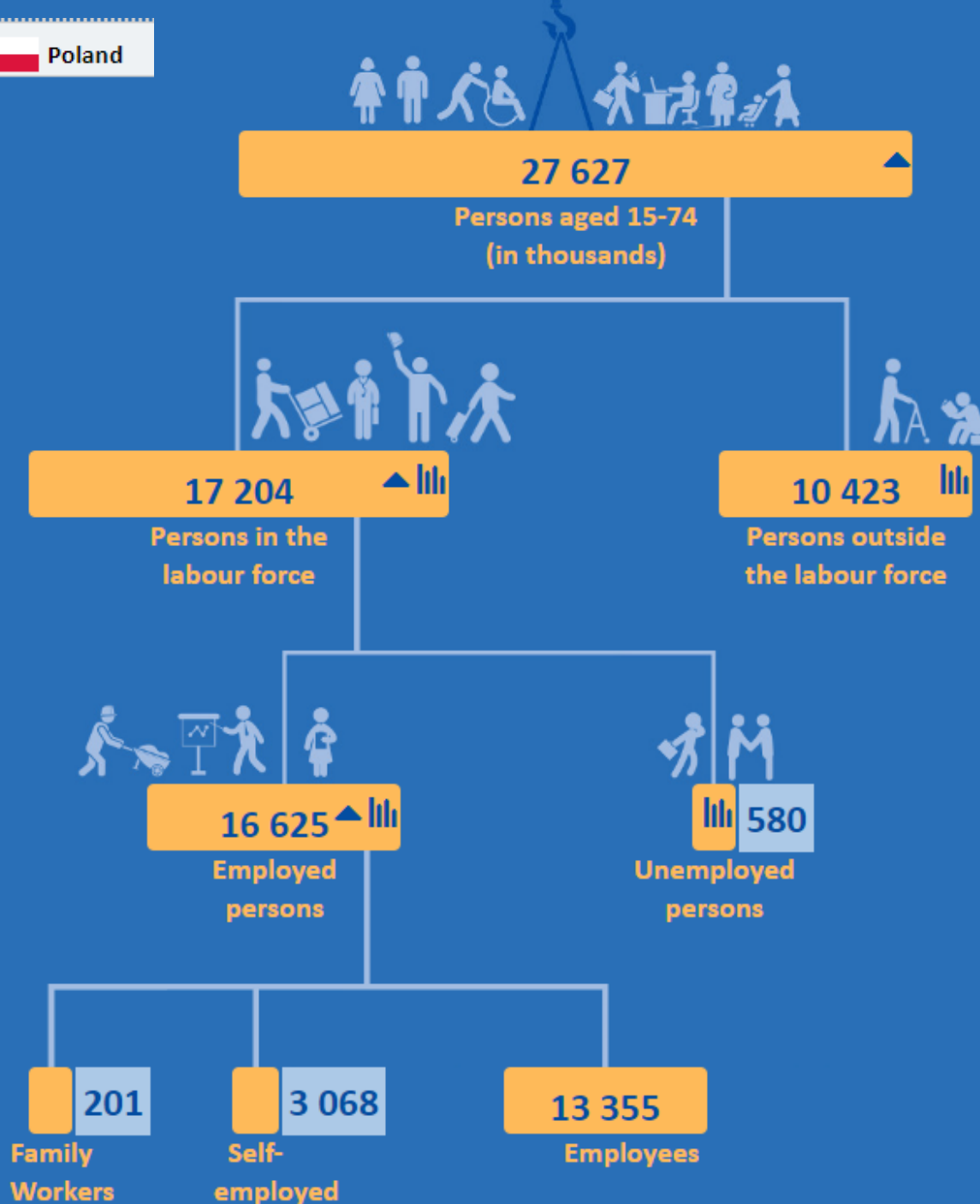
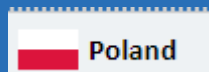

Wykład:

ZATRUDNIENIE I BEZROBOCIE

Rynek pracy w Polsce, 2021

Źródło:
Eurostat,
2022.

Pracujący wg BAEL

Za **pracującą** uznano każdą osobę, która w badanym tygodniu:

- wykonywała pracę przynoszącą zarobek lub dochód jako pracownik najemny, pracujący na własny rachunek lub pomagający członek rodziny,
- miała pracę, ale jej nie wykonywała (z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego, z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy, powyżej 3 miesięcy, ale osoba ta była pracownikiem najemnym i w tym czasie otrzymywała co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia (od I kwartału 2006 r.).

Bezrobotni, według **BAEL**, są to osoby w wieku 15—74 lata, które spełniały jednocześnie 3 warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- aktywnie poszukiwały pracy,
- były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

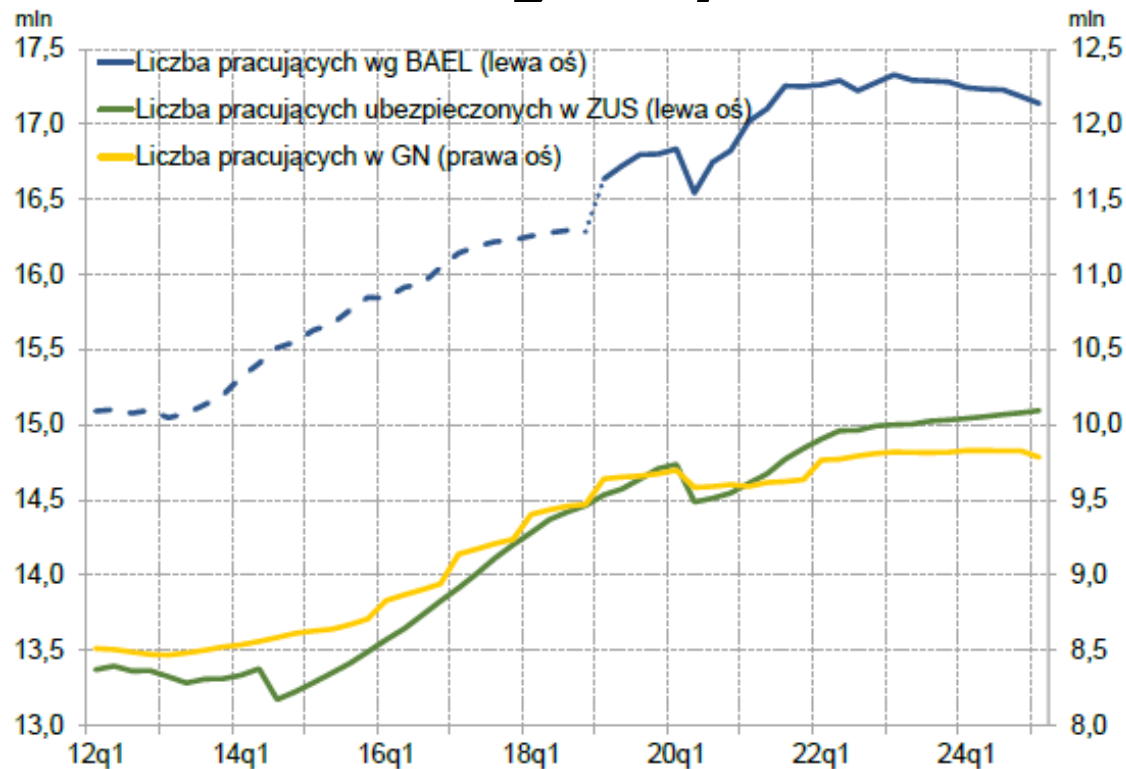
Do ludności **aktywnej zawodowo** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej uznane za pracujące lub bezrobotne.

Pracujący w gospodarce narodowej

		Ogółem Total			Zatrudnieni ² Employees ²			Pracujący na własny rachunek Self-employed		Poma- gający bezpłat- nie człon- kowie rodzin Contrib- uting family workers
			w tym w sektorze prywatnym of which private sector			w sektorze in sector				
Wyszczególnienie		Ogółem Total		w tym w rolnict- wie indy- widualnym of which farms in agri- culture	razem total	publicz- nym public	prywat- nym private		w tym praco- dawcy of which emplo- yers	
			razem total					razem total		
2024	1 kwartał	17194	13009	1057	13872	4185	9687	3188	666	134
	2 kwartał	17205	13013	1008	13907	4192	9715	3158	702	140
	3 kwartał	17277	12921	1009	14013	4356	9657	3159	693	104
	4 kwartał	17247	12952	965	14028	4295	9734	3125	631	93
przeciętne w roku		17231	12974	1010	13955	4257	9698	3157	673	118
2025	1 kwartał	17060	12946	920	13809	4114	9695	3145	660	106
	2 kwartał	17198	12974	961	13903	4224	9680	3165	687	129

Źródło: GUS, 2025.

Liczba pracujących według BAEL, według danych sprawozdawczych z gospodarki narodowej (GN) oraz wg danych ZUS

Źródło: dane GUS, ZUS, obliczenia NBP.

Liczba pracujących ubezpieczonych w ZUS, podana według stanu na koniec kwartału, obejmuje osoby pracujące w oparciu o umowę o pracę, umowy cywilnoprawne, samozatrudnionych oraz pracujących, którzy są ubezpieczeni z innego tytułu (m.in. pracownicy służb mundurowych i duchowni). Liczba pracujących w GN w przeciwieństwie do danych BAEL dotyczy podmiotów o liczbie pracujących powyżej 9 osób oraz nie uwzględnia m.in.: (1) rolnictwa indywidualnego, (2) zatrudnienia w szarej strefie, (3) zatrudnienia w oparciu o umowy cywilnoprawne.

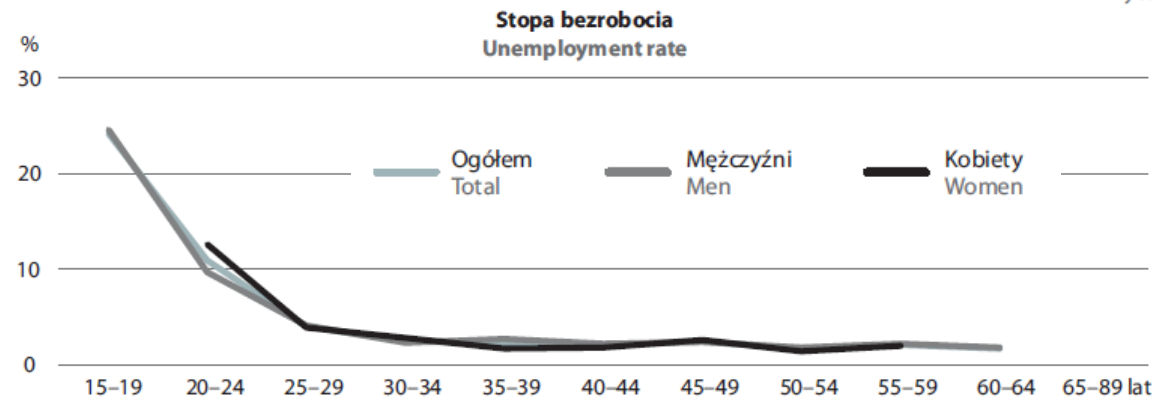
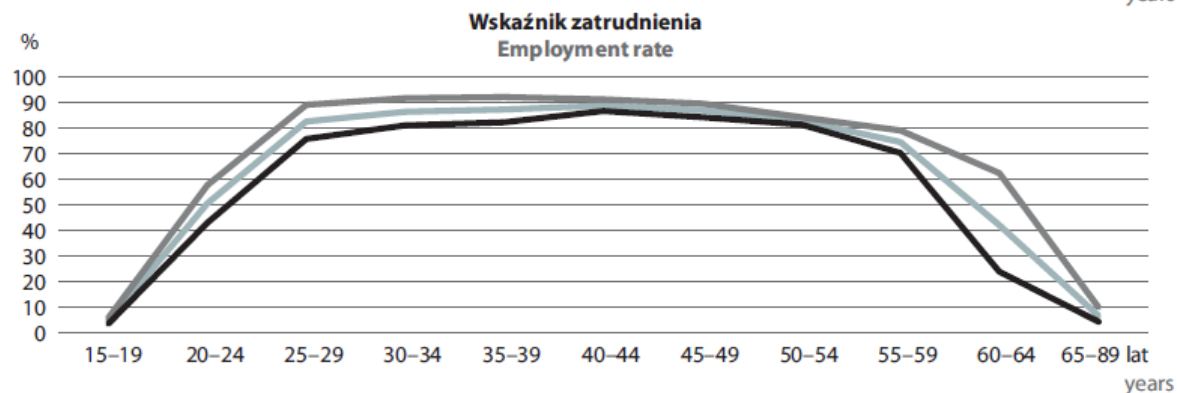
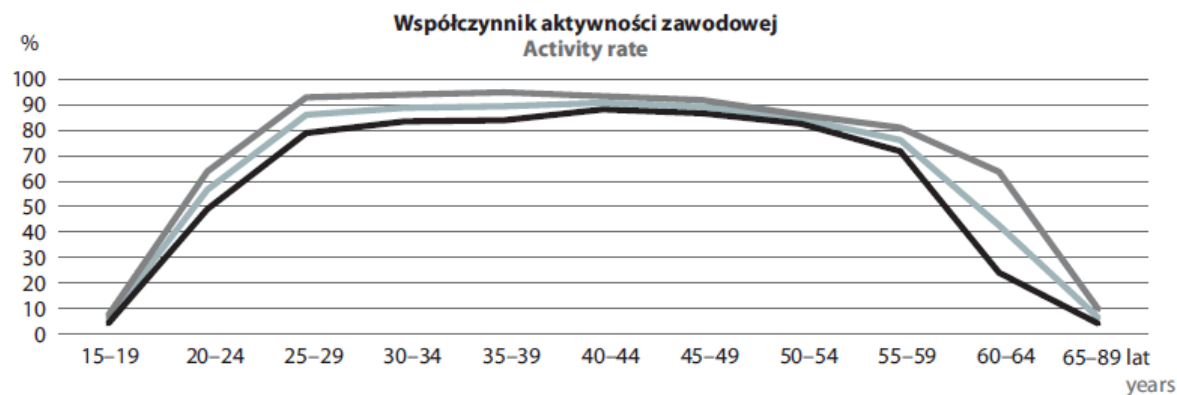
Ze względu na zmianę metodyki BAEL dane dotyczące liczby pracujących wg BAEL począwszy od I kw. 2021 r. nie są w pełni porównywalne z wcześniejszymi szeregami. Dodatkowo, w związku z aktualizacją liczby ludności BAEL uwzględniającą wyniki Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 r., okres przed I kw. 2019 r. (linia przerywana) jest nieporównywalny z okresem późniejszym (linia ciągła).

Źródło:
NBP, Raport o inflacji,
lipiec 2025.

Aktywność ekonomiczna ludności w latach 2010-2022

Wyszczególnienie	2010	2015	2019	2020	2021	2022
w wieku produkcyjnym (18-59/64 lata) in the working age (18-59/64 years)						
Ogółem (tys.) Total (thousand)	23299	22607	21204	21006	20762	20530
Aktywni zawodowo (tys.) Economically active persons (thousand)	16209	16515	16201	16075	16485	16465
pracujący (tys.) employed persons (thousand)	14572	15225	15649	15545	15909	15975
bezrobotni (tys.) unemployed persons (thousand)	1637	1290	552	530	575	491
Bierni zawodowo (tys.) Economically inactive persons (thousand)	7090	6092	5003	4930	4277	4065
Współczynnik aktywności zawodowej (%) Activity rate	69,6	73,1	76,4	76,5	79,4	80,2
Wskaźnik zatrudnienia (%) Employment rate	62,5	67,3	73,8	74,0	76,6	77,8
Stopa bezrobocia (%) Unemployment rate	10,1	7,8	3,4	3,3	3,5	3,0

Wskaźniki rynku pracy kobiet i mężczyzn według wieku w 4 kwartale 2022 r.

Aktywność ekonomiczna osób młodych, 2024

Wiek	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący	bezrobotni				
	w tysiącach					w %		
OGÓŁEM	7902	4975	4722	253	2927	63,0	59,8	5,1
15-19 lat	1836	125	101	24	1711	6,8	5,5	19,2
20-24	1709	1007	908	99	701	58,9	53,1	9,8
25-29	1968	1705	1640	65	263	86,6	83,3	3,8
30-34	2390	2138	2073	65	252	89,5	86,7	3,0

Źródło: GUS, 2025.

NEET – z ang. Not in Employment, Education or Training

W 2024 r. osoby takie stanowiły 10,3% ogółu ludności w wieku 15-34 lata

Rynek pracy w Polsce w latach 2006-2011

Wskaźnik	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Pracujący w gospodarce narodowej (w tys.)	13 220	13 771	14 037	13 782	14 107	14 233
Zmiana liczby pracujących (w tys.)	329	551	266	-255	325	126
Zarejestrowani bezrobotni (w tys.)	2 309	1 747	1 474	1 893	1 955	1 983
Zmiana liczby bezrobotnych (w tys.)	-464	-563	-273	419	62	28
Produkcja przemysłowa*	111,6	110,7	103,6	95,5	109,0	107,5
Produkcja budowlano-montażowa*	118,1	115,5	112,1	105,1	104,6	111,8
Nakłady inwestycyjne*	116,8	120,4	110,7	99,2	100,2	110,6
Sprzedaż detaliczna towarów ogółem*	107,2	107,6	105,0	101,7	99,0	103,2
Przewozy ładunków*	103,0	107,4	108,0	103,4	104,8	106,5
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia realne brutto*	104,0	105,5	105,9	102,0	101,4	101,4

*rok poprzedni=100

Źródło: GUS, 2018.

Rynek pracy w Polsce w latach 2012-2019

Wskaźnik	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Pracujący w gospodarce narodowej (w tys.)	14 172	14 244	14 402	14 830	15 178	15 711	15 950
Zmiana liczby pracujących (w tys.)	-61	72	158	428	348	533	239
Zarejestrowani bezrobotni (w tys.)	2 137	2 158	1 825	1 563	1 335	1 082	969
Zmiana liczby bezrobotnych (w tys.)	154	21	-333	-262	-228	-253	-113
Produkcja przemysłowa*	100,5	101,8	104,1	106,0	103,6	106,2	105,4
Produkcja budowlano-montażowa*	93,7	94,1	105,9	103,7	97,6	110,9	114,6
Nakłady inwestycyjne*	97,2	98,8	109,5	107,1	88,8	106,5	115,4
Sprzedaż detaliczna towarów ogółem*	100,5	101,3	103,9	105,4	106,2	105,5	104,6
Przewozy ładunków*	93,6	103,3	99,5	98,0	101,8	111,8	106,8
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia realne brutto*	100,1	102,8	103,2	104,5	104,3	103,7	105,4

*rok poprzedni=100

Źródło: GUS, 2020.

Rynek pracy w Polsce w latach 2019-2024

Wskaźnik	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Pracujący w gospodarce narodowej (w tys.)	16 121	14 789	15 003	15 210	15 178	15 170
Zmiana liczby pracujących (w tys.)	171	-1 332	214	207	- 32	- 8
Zarejestrowani bezrobotni (w tys.)	866	1 046	895	812	788	786
Zmiana liczby bezrobotnych (w tys.)	-103	180	-151	-83	-24	-2
Produkcja przemysłowa*	105,1	98,1	114,7	109,5	100,3	100,3
Produkcja budowlano-montażowa*	102,1	95,6	105,8	109,3	104,1	99,3
Nakłady inwestycyjne*	103,1	95,0	106,3	105,5	108,1	93,2
Sprzedaż detaliczna towarów ogółem*	104,7	96,3	106,9	102,6	95,5	101,0
Przewozy ładunków*	101,3	99,1	102,4	101,1	97,8	96,1
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia realne brutto*	104,8	102,9	103,3	98,2	101,1	109,5

Źródło: GUS, 2025.

*rok poprzedni=100

Porównanie MSP, w których wzrosło zatrudnienie (1) oraz firm bez wzrostu zatrudnienia (0)

Group Differences for Employment growth (0 vs. 1)

<u>Variable</u>	<u>M(0)</u>	<u>M(1)</u>	t	p	<u>Cohen's d</u>
Investment	0.36	0.64	-8.86	0.00	0.584
<u>Size micro small medium</u>	1.59	2.01	-8.18	0.00	0.557
<u>Loans all</u>	0.25	0.40	-4.75	0.00	0.347
<u>Innovation</u>	0.26	0.40	-4.29	0.00	0.309
Export	0.07	0.14	-3.38	0.00	0.296
<u>Working capital loan</u>	0.07	0.14	-3.26	0.00	0.281
<u>Education</u>	3.46	3.63	-4.63	0.00	0.270
<u>Investment loan</u>	0.06	0.13	-3.01	0.00	0.259
<u>Risk acceptance business</u>	2.87	3.05	-2.76	0.01	0.195
<u>Risk acceptance finance</u>	2.68	2.85	-2.69	0.01	0.183
<u>Overdraft</u>	0.14	0.19	-1.96	0.05	0.144

M(0) - średnia dla grupy 0; M(1) - średnia dla grupy 1

t — statystyka t-Studenta; liczba określająca, jak duża jest różnica między średnimi dwóch grup w relacji do zmienności wewnątrz tych grup; Jeśli $t \approx 0 \rightarrow$ brak różnicy. Jeśli t jest duże dodatnie $\rightarrow$ grupa 1 ma wyraźnie większą średnią niż grupa 0. Jeśli t jest duże ujemne $\rightarrow$ grupa 1 ma mniejszą średnią niż grupa 0.

$p=0.001 < 0.05 \rightarrow$ różnica istotna statystycznie.

Cohen's d - miara wielkości efektu - pokazuje, jak duża jest różnica między grupami w jednostkach odchylenia standardowego; interpretacja: 0.2 – mały efekt; 0.5 – średni efekt; 0.8+ – duży efekt

Predyktory wzrostu zatrudnienia w MSP

Logistic Regression for Employment growth

<u>Predictor</u>	B	SE	p	OR
Investment	0.804	0.149	0.000	2.23
<u>Size micro small medium</u>	0.514	0.093	0.000	1.67
<u>Loans all</u>	0.459	0.256	0.073	1.58
<u>Innovation</u>	0.294	0.146	0.044	1.34
<u>Age group</u>	-0.198	0.070	0.005	0.82

B - Współczynnik regresji (Beta coefficient) - to szacowany parametr modelu – mówi, o ile zmienia się logarytm ilorazu szans (log-odds) wyniku, gdy predyktor wzrośnie o 1 jednostkę.

SE - Standard Error (błąd standardowy) - mierzy niepewność estymacji współczynnika B. Im mniejszy SE, tym dokładniejszy szacunek.

OR (Odds Ratio) - Iloraz szans. pokazuje, ile razy wzrastają (lub maleją) szanse wystąpienia zdarzenia przy wzroście predyktora o 1 jednostkę. Jeśli <1 – szanse maleją, jeśli >1 – rosną.

Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD w maju 2025

	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny
OGÓŁEM		15000508	3485616	11514892
	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (A)	1168649	30052	1138597
	Górnictwo i wydobywanie (B)	127882	70059	57823
	Przetwórstwo przemysłowe (C)	2741744	51283	2690461
	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę i gorącą	114850	53217	61633
	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (E)	167402	102534	64868
	Budownictwo (F)	1036528	15842	1020686
	Handel; naprawa pojazdów samochodowych (G)	2153633	2968	2150665
	Transport i gospodarka magazynowa (H)	906756	197383	709373
	Zakwaterowanie i gastronomia (I)	326162	6849	319313
	Informacja i komunikacja (J)	541404	15067	526337
	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (K)	326173	45013	281160
	Obsługa rynku nieruchomości (L)	179971	32403	147568
	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M)	828539	85031	743508
	Administrowanie i działalność wspierająca (N)	550231	14224	536007
	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (O)	1056193	1055190	1003
	Edukacja (P)	1235749	1026183	209566
	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (Q)	981726	557098	424628
	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (R)	172041	121896	50145
	Pozostała działalność usługowa (S)	384875	3324	381551

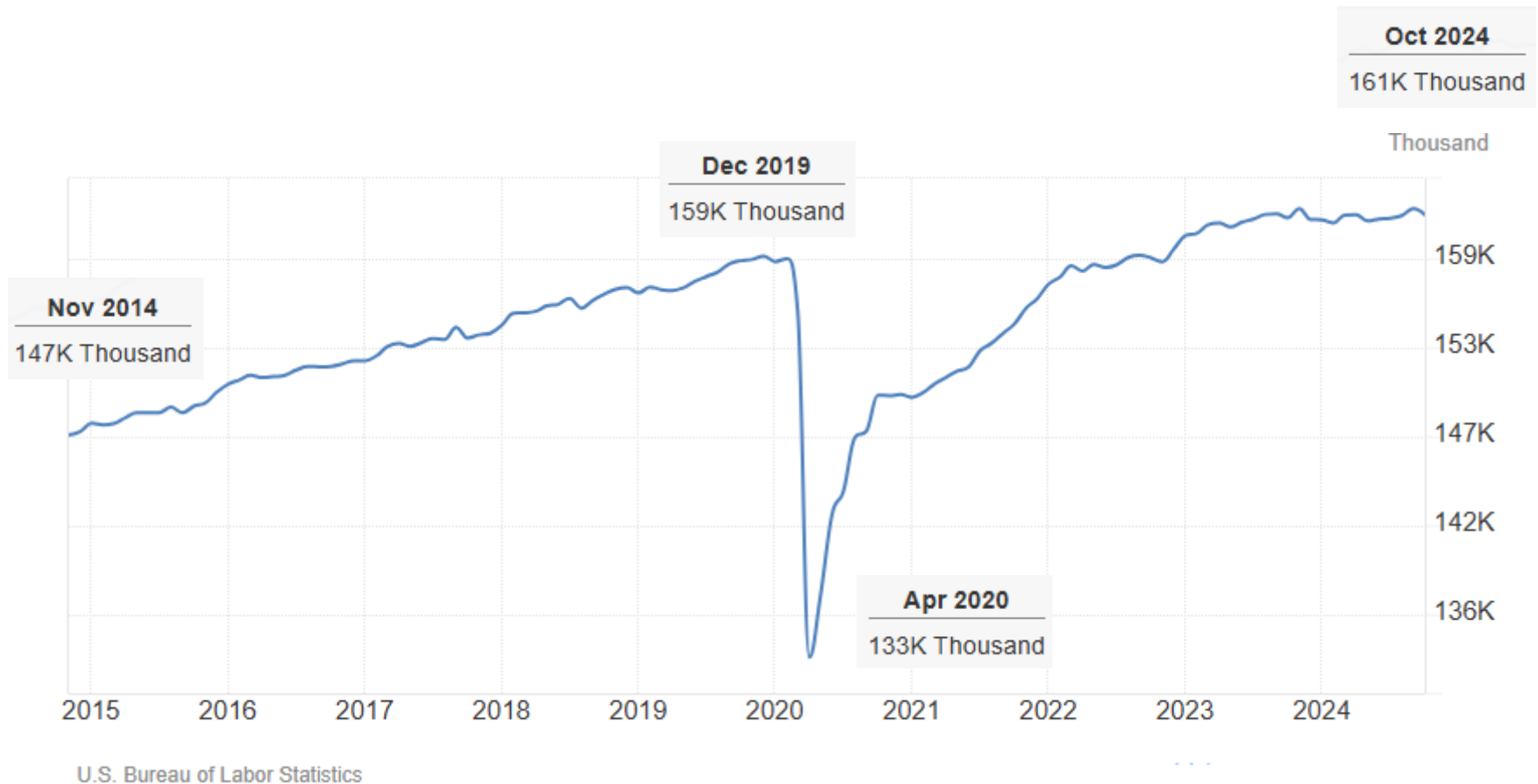
Stopa zatrudnienia w krajach OECD, 2025

Age:
From 15
to 64 years

Country	2024-Q1	2024-Q2	2024-Q3	2024-Q4	2025-Q1	2025-Q2
Iceland	84,3	85,3	86,4	85,5	84,3	84,7
Netherlands	82,4	82,4	82,3	82,2	82,2	82,3
Switzerland	80,5	80,6	80,2	80,2	80,1	80,2
Japan	79,2	79,3	79,6	79,8	79,9	80,1
Denmark	77,4	77,5	77,1	76,8	77,1	77,4
Germany	77,3	77,5	77,4	77,7	77,6	77,4
Sweden	77,0	77,0	76,6	76,2	76,5	76,6
Norway	77,1	77,2	77,1	76,9	76,8	76,5
Czechia	75,3	75,4	75,5	75,6	75,9	75,8
Estonia	75,4	76,3	75,7	75,4	74,3	75,4
Hungary	75,0	75,1	75,1	75,0	75,3	74,9
Ireland	74,2	74,3	74,8	74,4	74,9	74,6
Austria	74,1	74,1	73,9	74,2	74,2	74,4
Lithuania	72,6	74,0	74,0	73,9	73,7	73,9
Portugal	72,6	72,7	72,9	73,1	73,4	73,6
Poland	72,5	72,3	72,7	72,7	72,3	72,6
Latvia	71,3	71,5	71,3	70,5	70,6	72,5
Slovenia	73,9	73,2	72,6	72,9	72,9	72,4
Slovak Republic	72,3	72,4	72,4	72,7	72,4	72,3
Finland	73,3	72,8	72,3	71,9	72,0	72,3
Korea	69,5	69,5	69,6	69,6	69,7	69,9
France	68,7	69,0	69,3	69,0	69,3	69,6
Belgium	66,5	66,7	66,7	67,0	67,2	67,7
Spain	65,9	66,0	66,1	66,4	66,6	66,9
Greece	62,7	63,3	63,1	64,0	64,1	64,5
Italy	62,0	62,1	62,5	62,2	62,9	62,5
United Kingdom	74,5	74,6	74,9	75,0	75,0	75,3
United States	71,9	71,9	71,8	71,8	71,9	71,8

Źródło:
OECD, 2025.

Liczba zatrudnionych w USA, 2015-2024

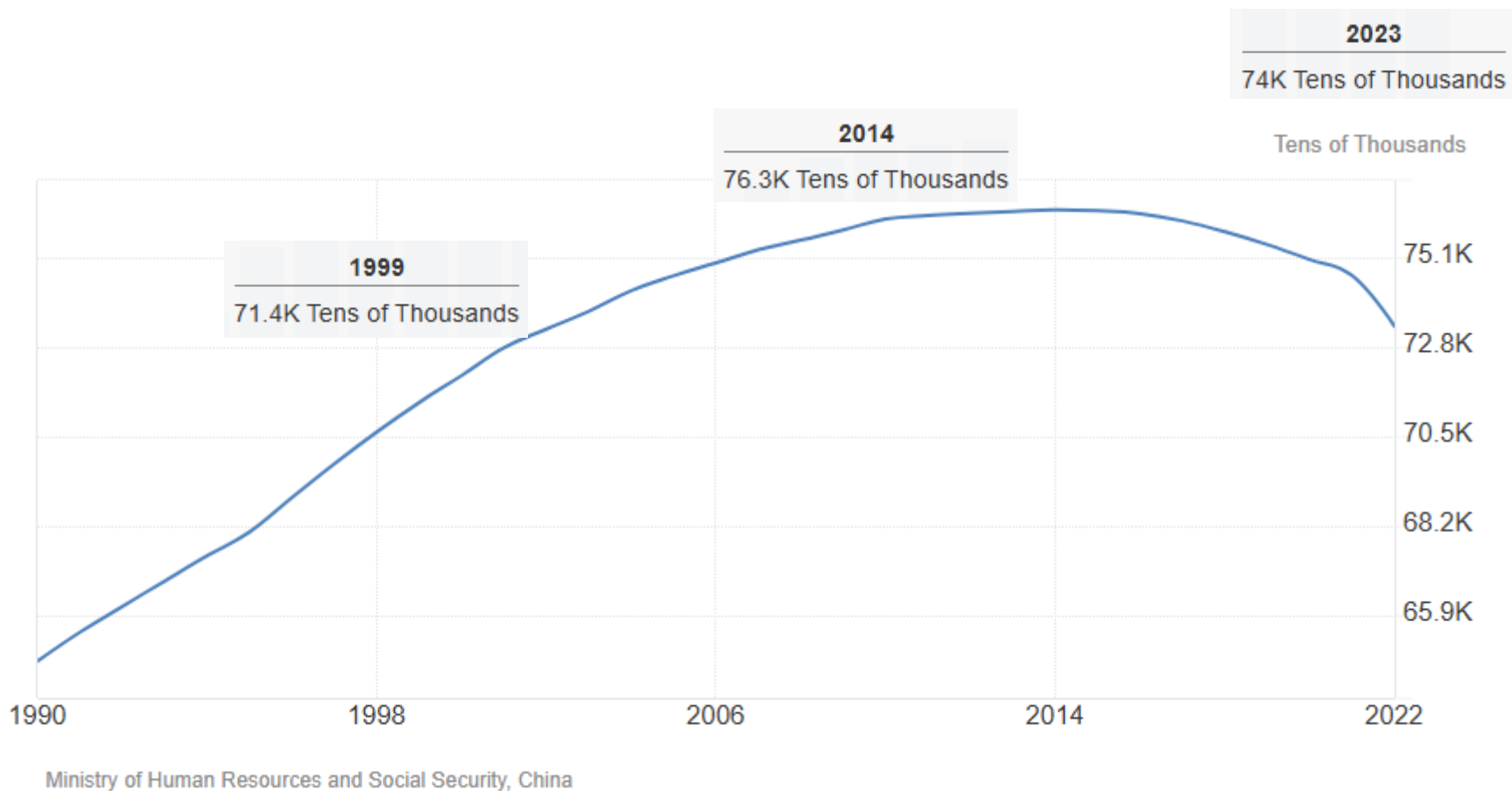
163394 Thousand in August of 2025

Zmiany zatrudnienia w USA, 2008-2024 (w tys.)

Year	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
2008	17	-84	-78	-210	-186	-162	-213	-267	-450	-474	-766	-694
2009	-793	-702	-823	-687	-349	-471	-329	-213	-220	-204	-2	-275
2010	23	-68	164	243	524	-137	-68	-36	-52	262	119	87
2011	43	189	225	346	77	225	69	110	248	209	141	209
2012	354	262	240	82	100	73	152	172	187	159	156	239
2013	191	278	139	191	222	181	112	242	187	225	264	69
2014	175	166	254	325	218	326	232	188	309	252	291	268
2015	191	271	71	284	331	174	302	125	155	306	237	273
2016	73	263	229	187	42	267	354	135	269	145	151	230
2017	185	188	129	197	155	216	215	184	18	267	225	130
2018	121	406	176	137	278	219	136	244	80	201	134	182
2019	269	1	147	210	85	182	194	207	208	185	261	184
2020	214	251	-1373	-20787	2833	4846	1726	1583	716	680	264	-306
2021	365	509	824	365	421	796	931	487	466	857	637	575
2022	225	869	471	305	241	461	696	237	227	400	297	126
2023	444	306	85	216	227	257	148	157	158	186	141	269
2024	119	222	246	118	193	87	88	71	240	44	261	323
2025	111	102	120	158	19	-13	79	22				

Źródło: US Bureau of Labor Statistics. 2025.

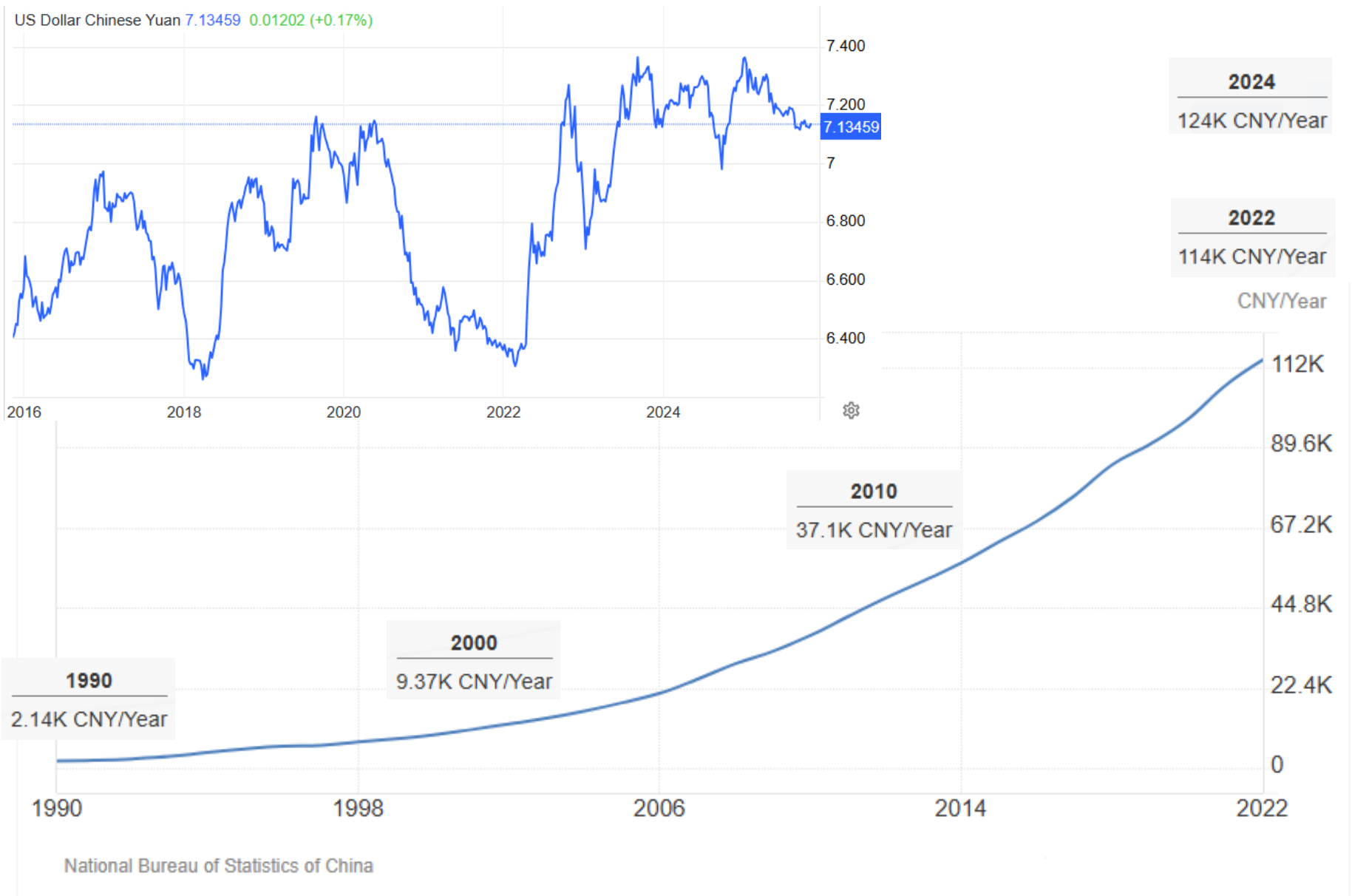
Liczba zatrudnionych w Chinach, 1990-2023

1990
64.7K Tens of Thousands

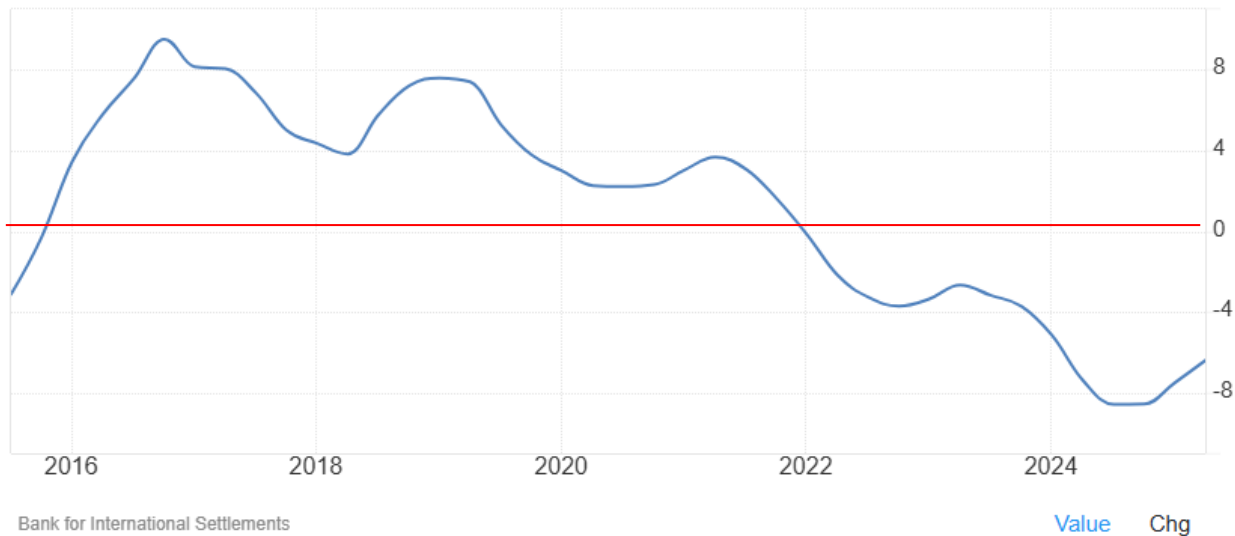
73439 Tens of Thousands in 2024

Średnie wynagrodzenie w Chinach, 1990-2022

Rynek mieszkaniowy w Chinach, 2015-2025

Residential Property Prices in China decreased 6.40 percent in June of 2025

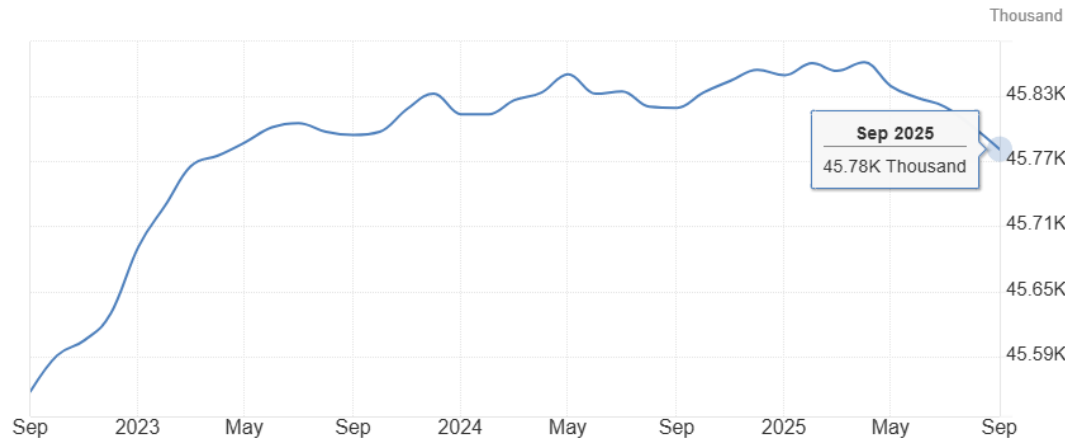
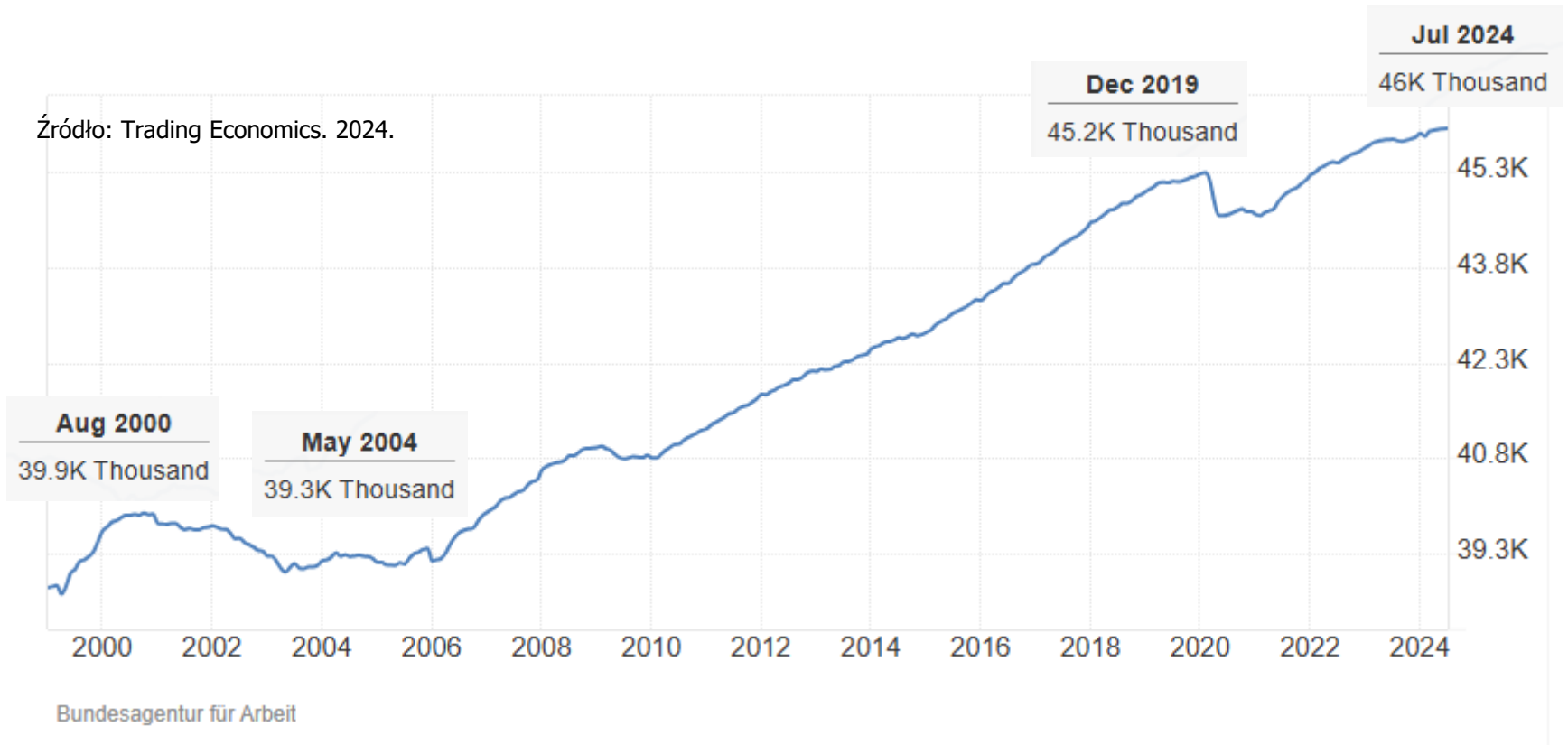
Related	Last	Previous	Unit	Reference
House Price Index MoM	-0.40	-0.30	percent	Sep 2025
House Price Index YoY	-2.20	-2.50	Percent	Sep 2025
Housing Starts	45399.32	39801.01	Tens of Thousands Square Metre	Sep 2025
New Home Sales	55329.02	48447.00	CNY Hundred Million	Sep 2025
Property Investment	-13.90	-12.90	percent	Sep 2025
Residential Property Prices	-6.40	-7.52	Percent	Jun 2025

6-8 mln nowych mieszkań rocznie

Źródło: Trading Economics. 2024.

Liczba zatrudnionych w Niemczech, 1999-2024

Źródło: Trading Economics. 2024.

Bezrobocie - definicja

Bezrobocie - to zjawisko polegające na tym, że część osób zdolnych do pracy i chcących pracować pozostaje bez pracy.

Bezrobotny – osoba zdolna do pracy i gotowa do jej podjęcia w ramach stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, pozostająca bez pracy i nie ucząca się w szkole, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zamieszkania rejonowym urzędzie pracy.

Dz.U. z 1991 r. Nr 106, poz. 457. Ustawa z dnia 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu.

Wielka depresja w USA, 1929-1933

Stopa bezrobocia
w USA w 1933 r.

25,2%

Pomiar wielkości bezrobocia

$$\text{Stopa bezrobocia} = \frac{\text{liczba bezrobotnych}}{\text{wielkość siły roboczej}}$$

$$\text{Siła robocza} = \text{zatrudnieni} + \text{bezrobotni}$$

Stopa bezrobocia w USA, 2015-2025 (w %)

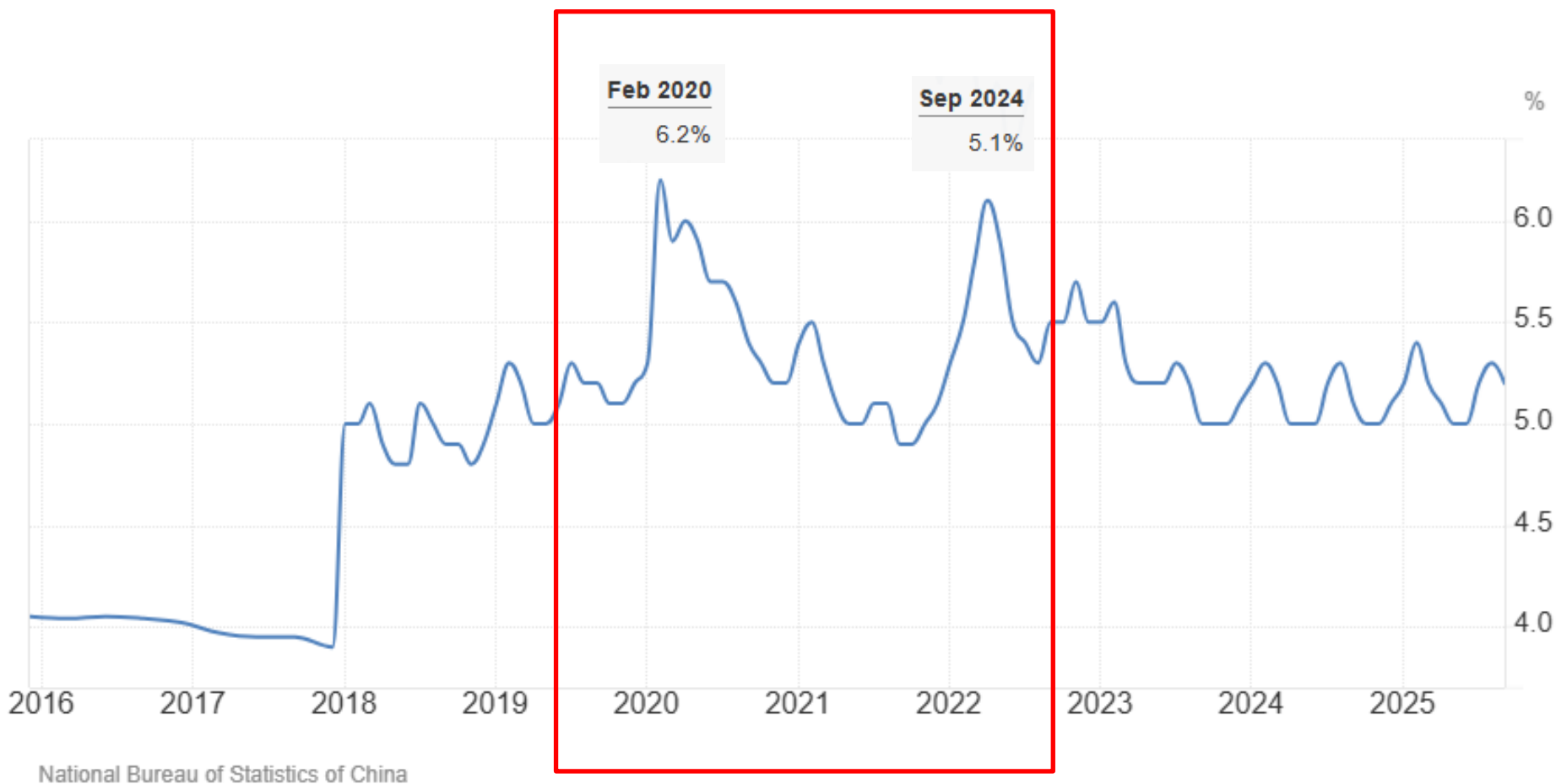

U.S. Bureau of Labor Statistics

Year	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
2015	5.7	5.5	5.4	5.4	5.6	5.3	5.2	5.1	5.0	5.0	5.1	5.0
2016	4.8	4.9	5.0	5.1	4.8	4.9	4.8	4.9	5.0	4.9	4.7	4.7
2017	4.7	4.6	4.4	4.4	4.4	4.3	4.3	4.4	4.3	4.2	4.2	4.1
2018	4.0	4.1	4.0	4.0	3.8	4.0	3.8	3.8	3.7	3.8	3.8	3.9
2019	4.0	3.8	3.8	3.7	3.6	3.6	3.7	3.6	3.5	3.6	3.6	3.6
2020	3.6	3.5	4.4	14.8	13.2	11.0	10.2	8.4	7.8	6.9	6.7	6.7
2021	6.4	6.2	6.1	6.1	5.8	5.9	5.4	5.1	4.7	4.5	4.2	3.9
2022	4.0	3.8	3.7	3.7	3.6	3.6	3.5	3.6	3.5	3.6	3.6	3.5
2023	3.5	3.6	3.5	3.4	3.6	3.6	3.5	3.7	3.8	3.9	3.7	3.8
2024	3.7	3.9	3.9	3.9	4.0	4.1	4.2	4.2	4.1	4.1	4.2	4.1
2025	4.0	4.1	4.2	4.2	4.2	4.1	4.2	4.3				

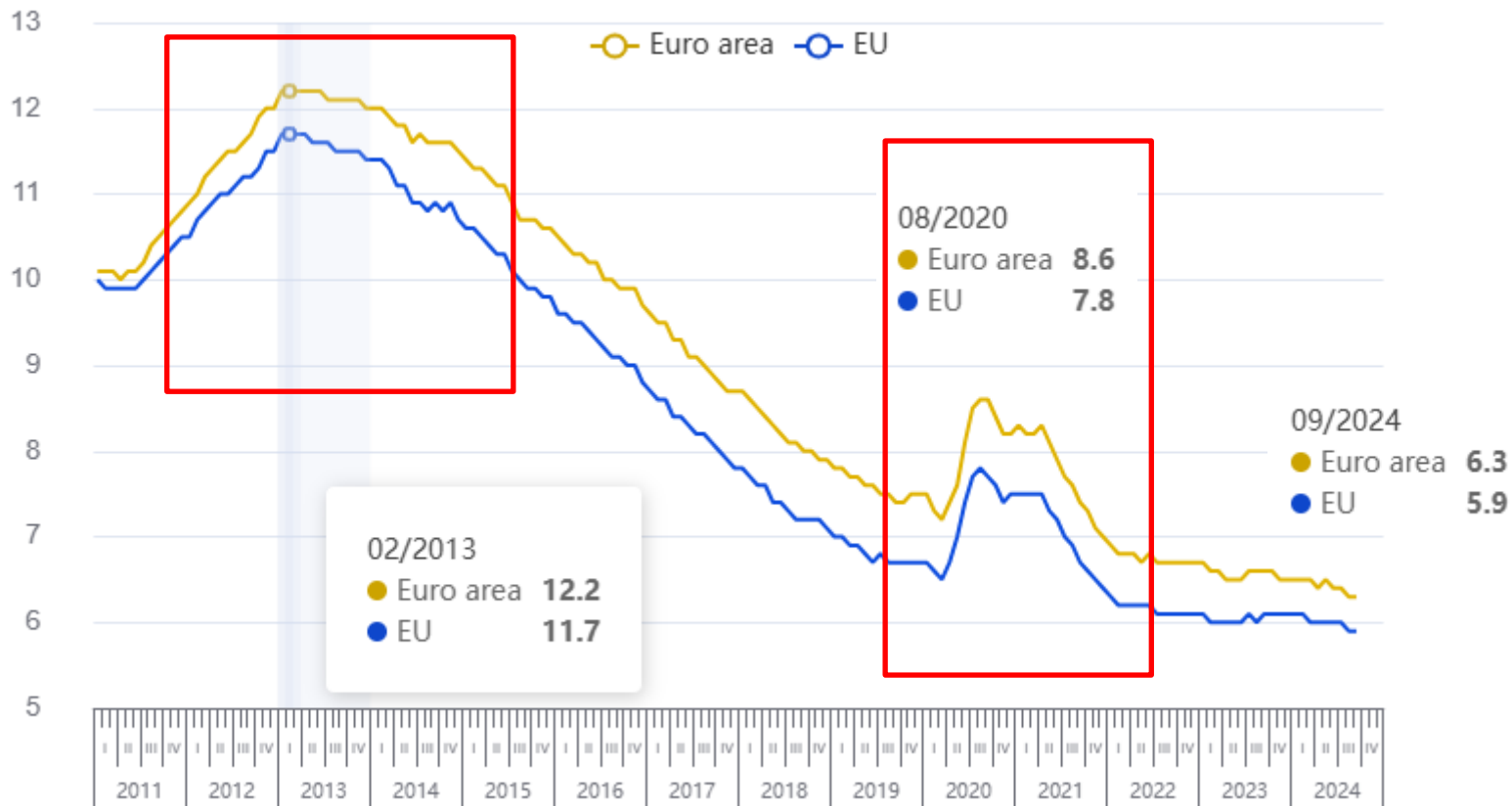
Źródło:
US Bureau of
Labor Statistics.
2025.

Stopa bezrobocia w Chinach, 2016-2025 (w %)

unemployment rate fell to 5.2% in September 2025

Stopa bezrobocia w UE

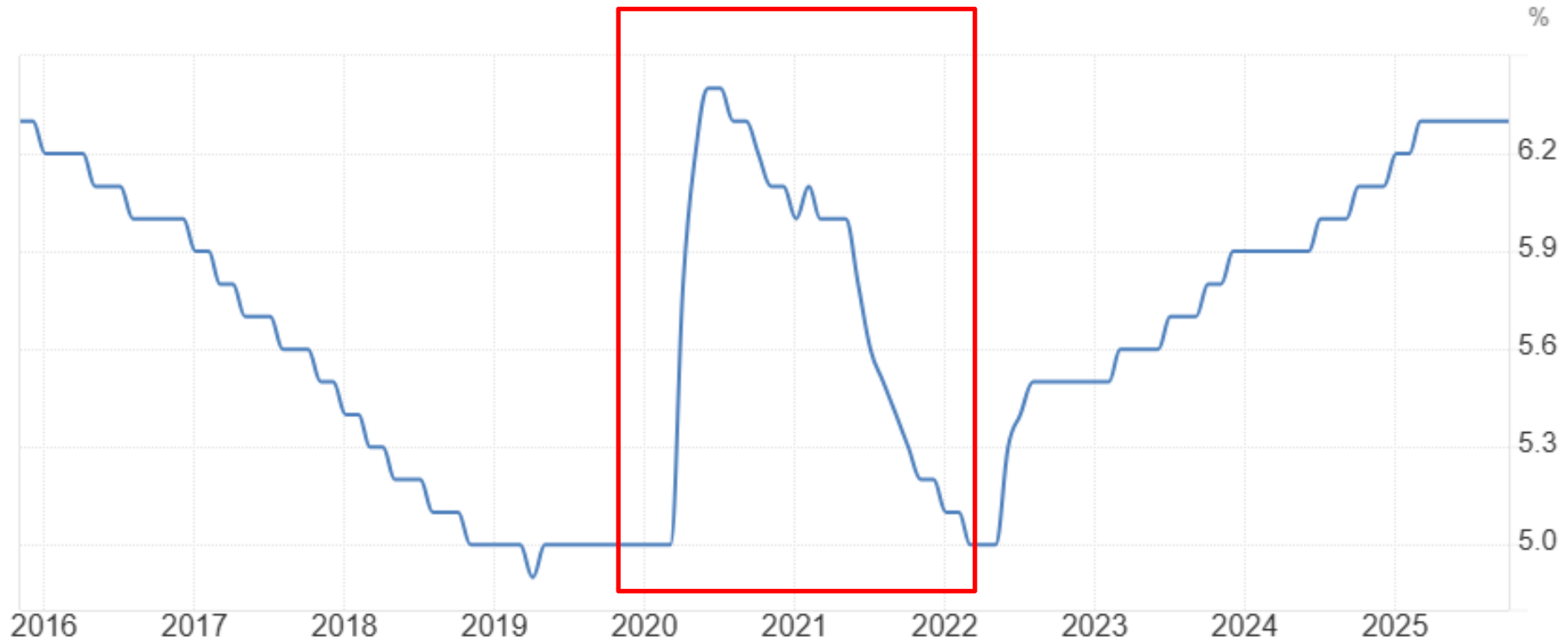
	Rates (%)					Number of persons (in thousands)				
	2023	2024				2023	2024			
	Sep	Jun	Jul	Aug	Sep	Sep	Jun	Jul	Aug	Sep
EU	6.1	6.0	6.0	5.9	5.9	13 268	13 169	13 094	12 981	13 042

Źródło: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-euro-indicators/w/3-31102024-bp>.

Stopa bezrobocia w UE (wśród osób poniżej 25 lat)

Stopa bezrobocia w Niemczech, 2016-2025 (w %)

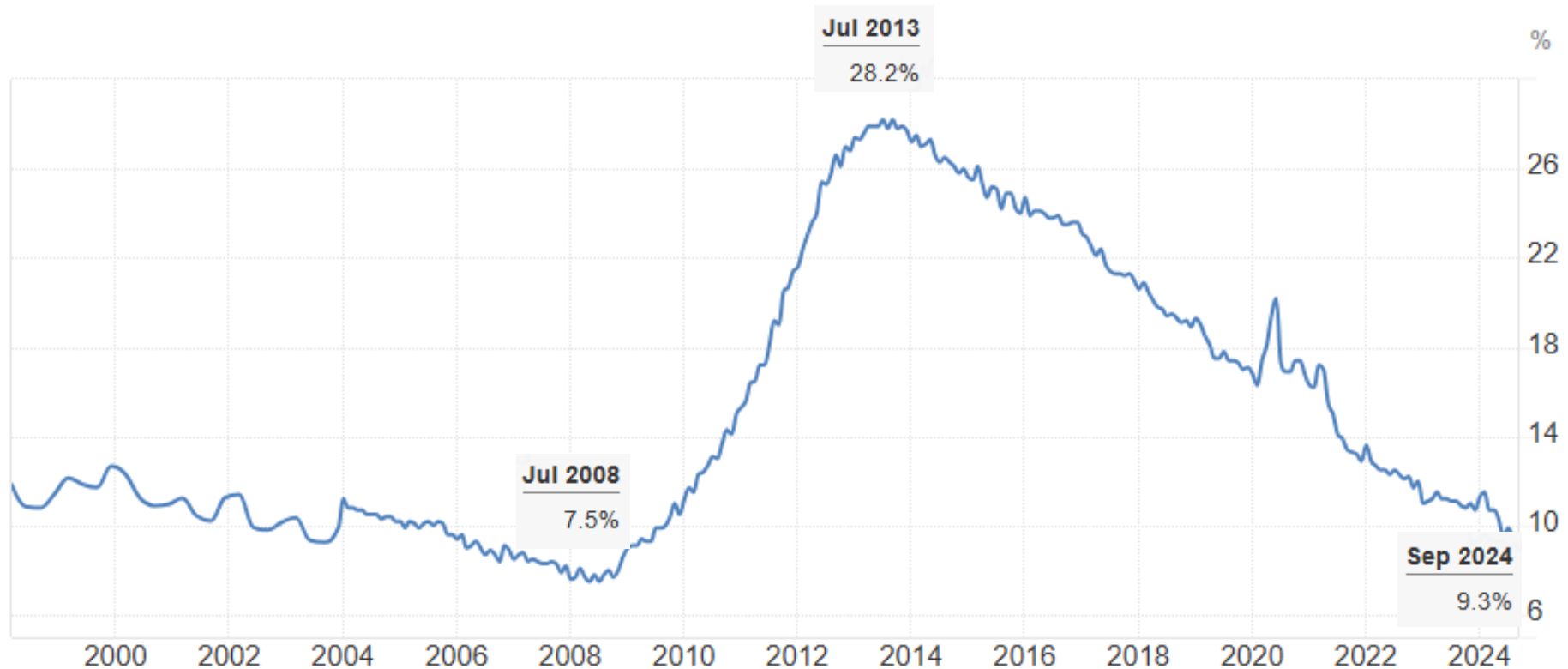
Bundesagentur für Arbeit

Stopa bezrobocia w krajach UE, 2021-2025

Country	2021-09	2022-09	2023-09	2024-09	2025-09
Czechia	2,6	2,2	2,7	3,0	3,0
Slovenia	4,5	3,8	3,7	4,2	3,1
Poland	3,0	3,0	2,9	3,0	3,2
Bulgaria	4,8	3,9	4,4	4,0	3,5
Germany	3,4	3,1	3,1	3,4	3,9
Netherlands	4,1	3,8	3,7	3,7	4,0
Hungary	3,9	3,8	4,2	4,5	4,5
Ireland	5,2	4,3	4,6	4,1	4,7
Croatia	6,9	6,8	6,0	5,0	4,7
Austria	5,0	5,2	5,4	5,6	5,5
Slovakia	6,7	6,1	5,8	5,3	5,5
Belgium	6,2	5,4	5,3	5,8	5,9
Romania	5,4	5,5	5,5	5,7	5,9
Portugal	6,6	6,3	6,6	6,5	6,0
Denmark	4,8	4,5	4,8	6,7	6,1
Italy	9,1	8,0	7,7	6,1	6,1
Latvia	7,1	7,1	6,7	6,8	6,4
Lithuania	6,7	6,1	7,3	7,2	7,0
Estonia	5,7	5,4	6,6	8,1	7,4
France	7,7	7,1	7,4	7,4	7,6
Greece	13,3	12,2	10,9	9,7	8,2
Sweden	8,9	7,0	8,1	8,6	8,7
Finland	7,5	7,2	7,5	8,7	9,6
Spain	14,3	12,9	12,0	11,1	10,5

Źródło:
Eurostat, 2025.

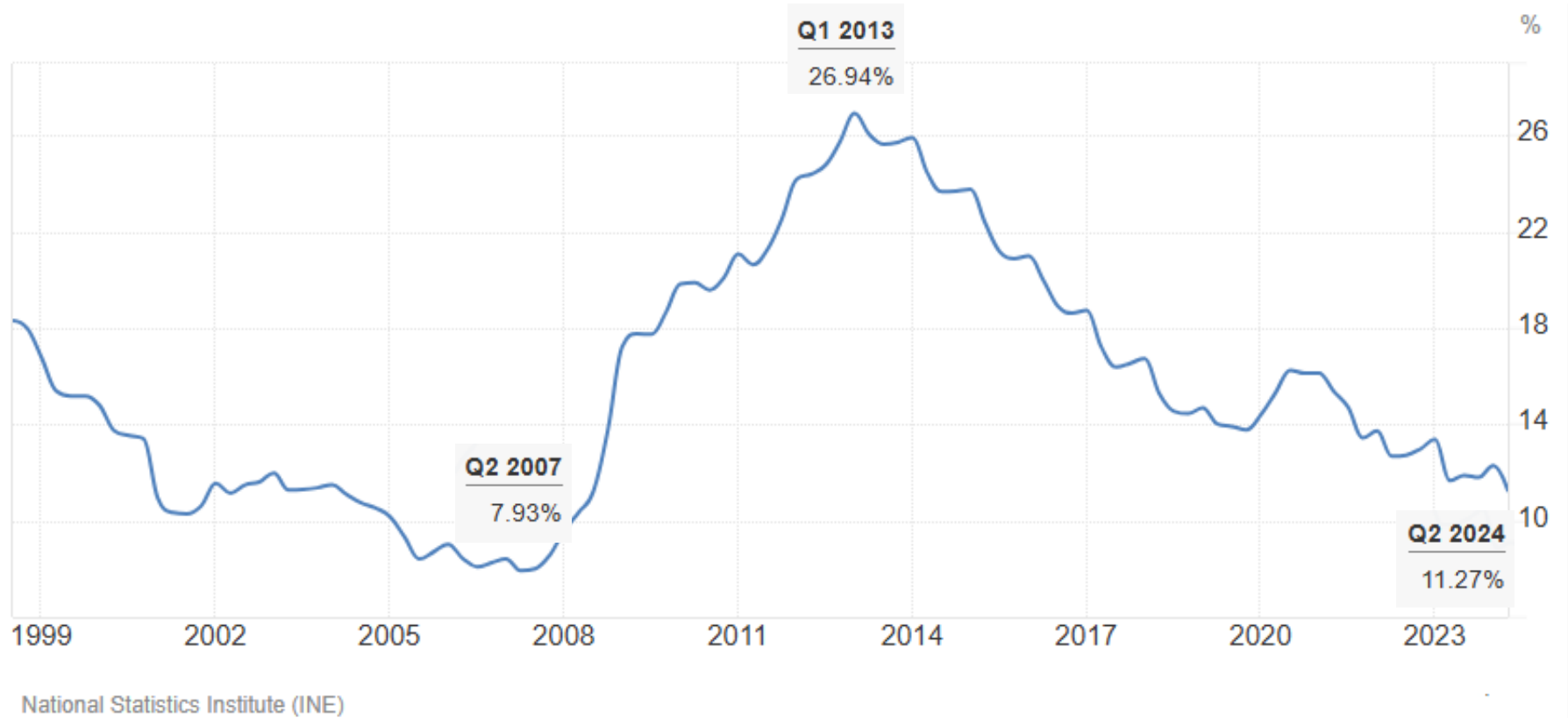
Stopa bezrobocia w Grecji, 1998-2024 (w %)

National Statistical Service of Greece

unemployment rate in Greece stood at 8.2% in September 2025

Stopa bezrobocia w Hiszpanii, 2014-2024 (w %)

unemployment rate rose to 10.45% in Q3 2025,

Rodzaje bezrobocia

Bezrobocie frykcyjne - jest związane z przerwami w zatrudnieniu z powodu zmiany miejsca zamieszkania lub z powodu poszukiwania lepszej pracy.

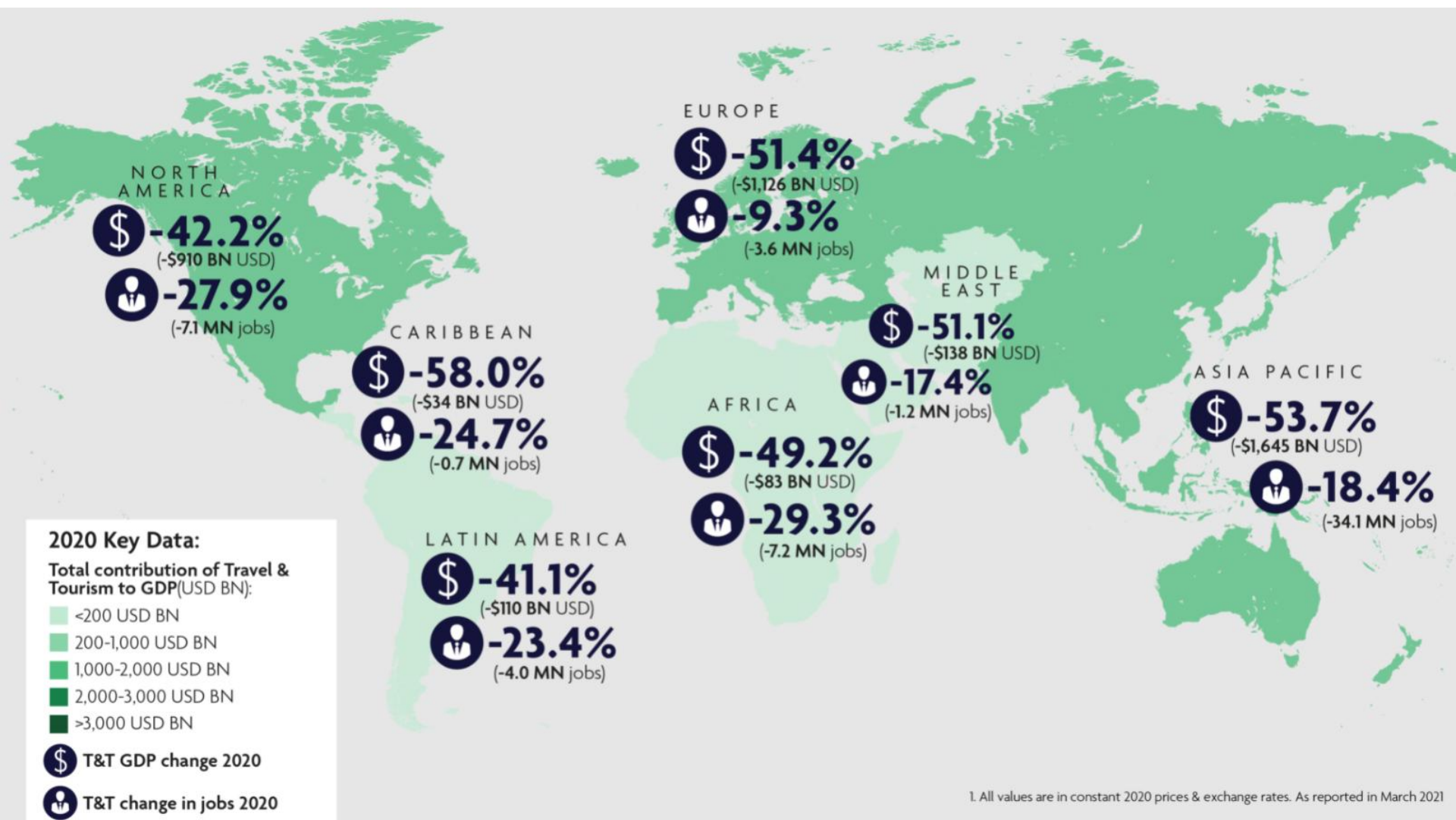
Bezrobocie strukturalne - powstaje na tle strukturalnych rozbieżności pomiędzy podażą pracy i popytem na pracę.

Bezrobocie cykliczne - jest związane ze spadkiem popytu zagregowanego, podaży zagregowanej oraz zatrudnienia w okresie recesji.

Przyczyny bezrobocia

- **Zła koniunktura gospodarcza** (słaba kondycja finansowa przedsiębiorstw, likwidacja miejsc pracy).
- **Niewystarczający popyt zagregowany**; niewykorzystane moce wytwórcze.
- **Niedopasowanie strukturalne popytu na pracę i podaży pracy**; brak odpowiednich kwalifikacji wśród osób młodych.
- Szoki gospodarcze (w tym szoki technologiczne, naftowe, **pandemie**).
- **Brak elastyczności rynku pracy** (brak możliwości dostosowań cenowych i ilościowych); zbyt silna pozycja związków zawodowych; płace wyższe niż produkt krańcowy pracy; wysokie płace minimalne; restrykcyjne prawo pracy; wysokie narzuty podatkowe na płace.
- Niewystarczająca ilość informacji o rynku pracy; asymetria informacji w relacjach pracodawca – pracownik.
- Brak programów aktywnej walki z bezrobociem.

Wpływ pandemii na turystykę

Mikro- i makroekonomiczne skutki bezrobocia

Skutki bezrobocia w skali mikro:

- pogorszenie się sytuacji materialnej bezrobotnych i ich rodzin;
- patologie społeczne.

Skutki bezrobocia w skali makro:

- straty produkcji w wyniku niepełnego wykorzystania siły roboczej;
- obciążenie budżetu państwa z tytułu zasiłków;
- straty we wpływach podatkowych do budżetu państwa, które miałyby miejsce, gdyby bezrobotni pracowali.

Bezrobocie a przestępczość

wyniki badań empirycznych

Chiricos (1987), który przeanalizował 63 badania, odkrył, że w 40% przypadków **odnotowano dodatni wpływ bezrobocia na przestępczość związaną z mieniem** oraz w 22% na przestępczość związaną z przemocą.

W nowszych badaniach Raphael i Winter-Ebmer (2001), Agell i Nilsson (2003), Levitt (2004) oraz Fougère i inni (2006), dotyczących USA, Szwecji i Francji, znaleziono podobne **dodatnie zależności pomiędzy bezrobociem i przestępczością związaną z mieniem**, natomiast słabą zależność lub brak zależności pomiędzy bezrobociem i przestępczością związaną z przemocą.

Badania Gould, Weinberg i Mustard (2002) pokazały, że **wzrost stopy bezrobocia** o 1% w grupie młodych mężczyzn, słabo wykształconych i bez umiejętności zawodowych, **zwiększa liczbę przestępstw przeciwko mieniu** o 1-2%.

Prawo Okuna

Prawo Okuna - dla każdego % wzrostu rzeczywistej stopy bezrobocia powyżej naturalnej stopy bezrobocia, luka PNB powiększa się o 3 %.

$$\text{Luka PNB} = -3 (U - U^*)$$

U – rzeczywista stopa bezrobocia

U^* - naturalna stopa bezrobocia

Potencjalny PNB i luka PNB

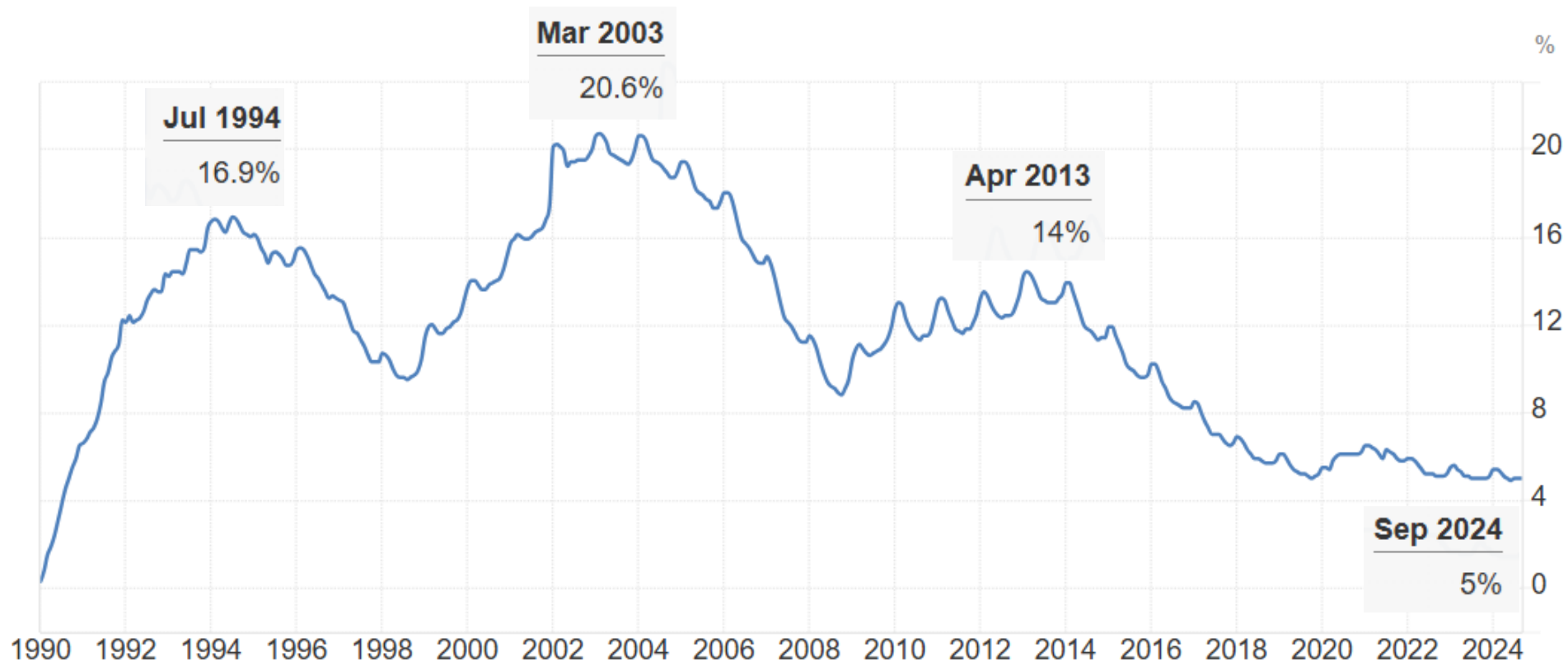
Potencjalny PNB – całkowita wartość produkcji, która mogłaby zostać wytworzona w warunkach pełnego zatrudnienia.

Pełne zatrudnienie – poziom zatrudnienia, przy którym wielkość podaży pracy i popytu na pracę są sobie równe.

Luka PNB – różnica pomiędzy potencjalnym PNB a rzeczywistym PNB.

Naturalna stopa bezrobocia - minimalny odsetek siły roboczej, który nie znajduje zatrudnienia z powodu strukturalnych problemów gospodarczych i przechodzenia między miejscami pracy.

Stopa bezrobocia w Polsce, 1990-2024 (w %)

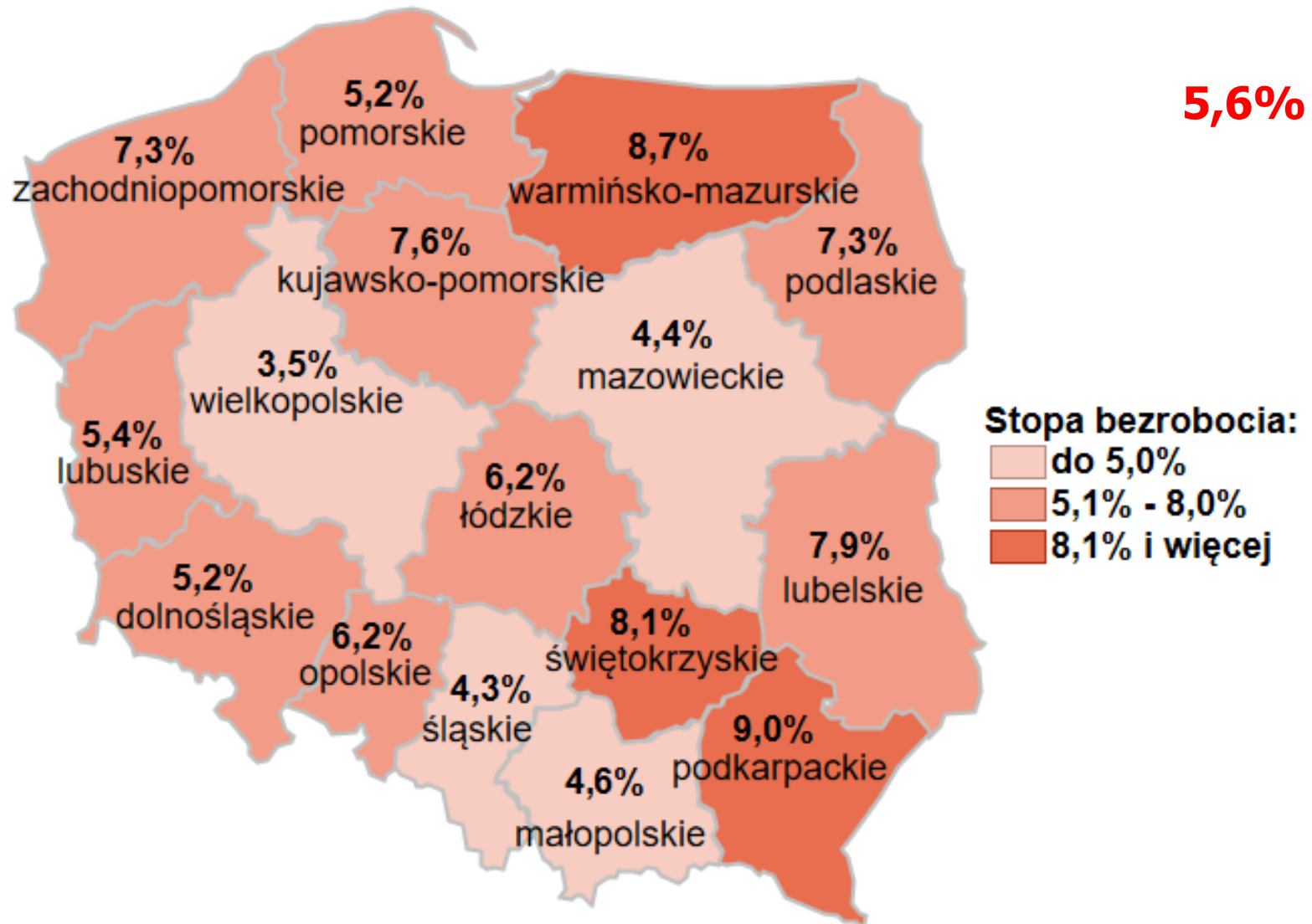
unemployment rate edged up to 5.6% in September 2025

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Polsce (w tys.)

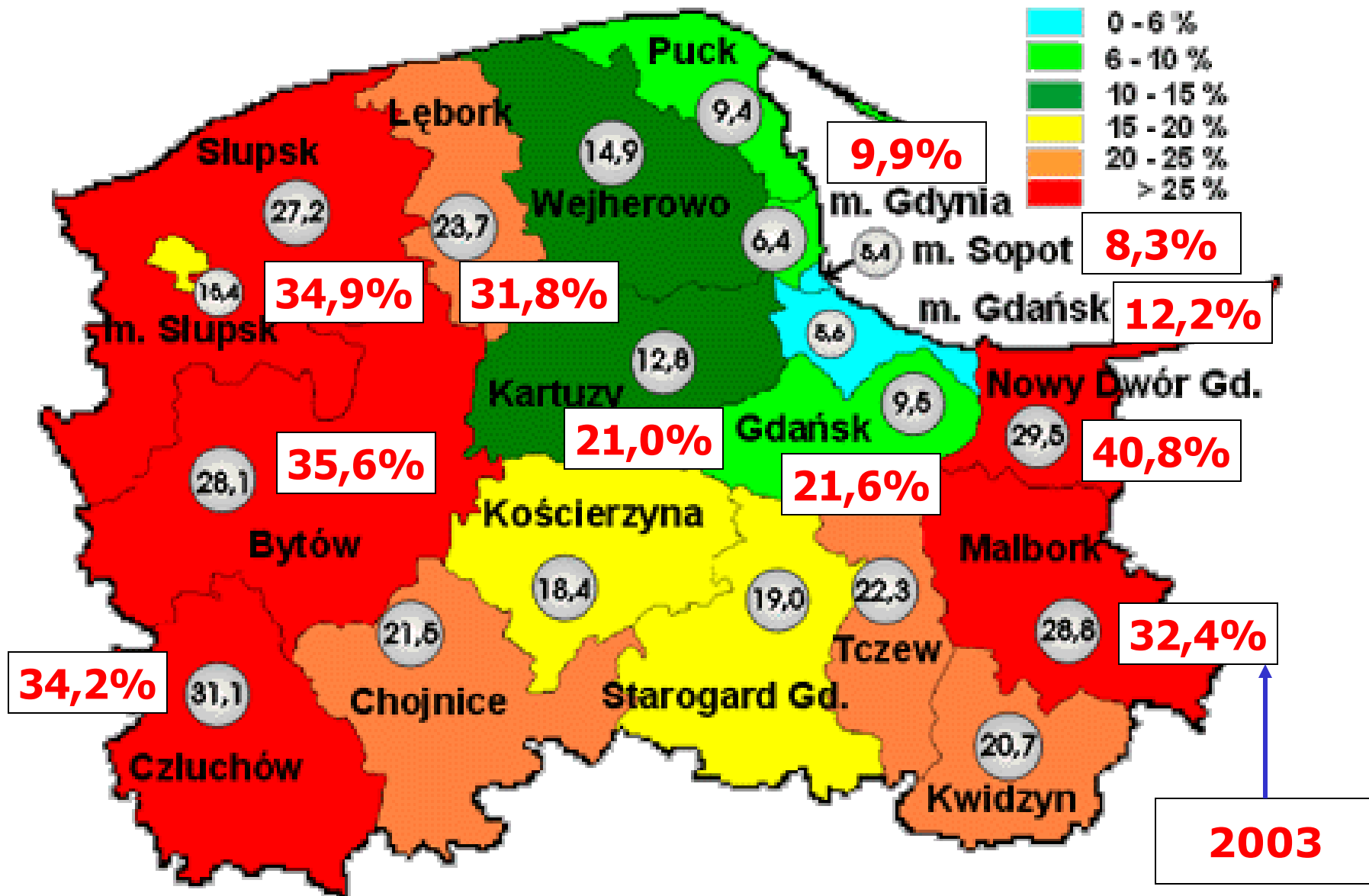
Rok/Miesiąc	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień
2025	837,6	846,6	829,9	802,7	782,8	797,0	830,8	856,3	866,1			
2024	837,1	845,3	822,2	797,1	776,6	762,2	765,4	772,3	769,6	765,5	774,5	786,2
2023	857,6	864,8	846,9	821,9	802,3	783,5	782,4	782,5	776,0	770,4	773,4	788,2
2022	927,1	921,8	902,1	878	850,2	818,0	810,2	806,9	801,7	796,0	800,2	812,3
2021	1090,4	1099,5	1078,4	1053,8	1026,7	993,4	974,9	960,8	934,7	910,9	898,8	895,2
2020	922,2	919,9	909,4	965,8	1011,7	1026,5	1029,5	1028,0	1023,7	1018,4	1025,7	1046,4
2019	1023,1	1016,7	984,7	938,3	906,0	877,1	868,4	865,5	851,2	840,5	849,6	866,4
2018	1133,7	1126,7	1092,2	1042,5	1002,2	967,9	961,8	958,6	947,4	937,3	950,5	968,9
2017	1397,1	1383,4	1324,2	1252,7	1202,1	1151,6	1140,0	1136,1	1117,1	1069,5	1067,7	1081,7
2016	1647,5	1652,7	1600,5	1521,8	1456,9	1392,5	1361,5	1346,9	1324,1	1308,0	1313,6	1335,2
2015	1918,6	1918,7	1860,6	1782,2	1702,1	1622,3	1585,7	1563,5	1539,4	1516,9	1530,6	1563,3
2014	2260,7	2255,9	2182,2	2079,0	1986,7	1912,5	1878,5	1853,2	1821,9	1784,8	1799,8	1825,2
2013	2295,7	2336,7	2314,5	2255,7	2176,3	2109,1	2093,1	2083,2	2083,1	2075,2	2116,0	2157,9
2012	2121,5	2168,2	2141,9	2072,6	2013,9	1964,4	1953,2	1964,7	1979,0	1994,9	2058,1	2136,8
2011	2105,0	2150,2	2133,9	2043,5	1962,6	1883,3	1863,2	1855,3	1861,7	1867,6	1914,9	1982,7

3344 tys. (II.2003)

Stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce, IX 2025

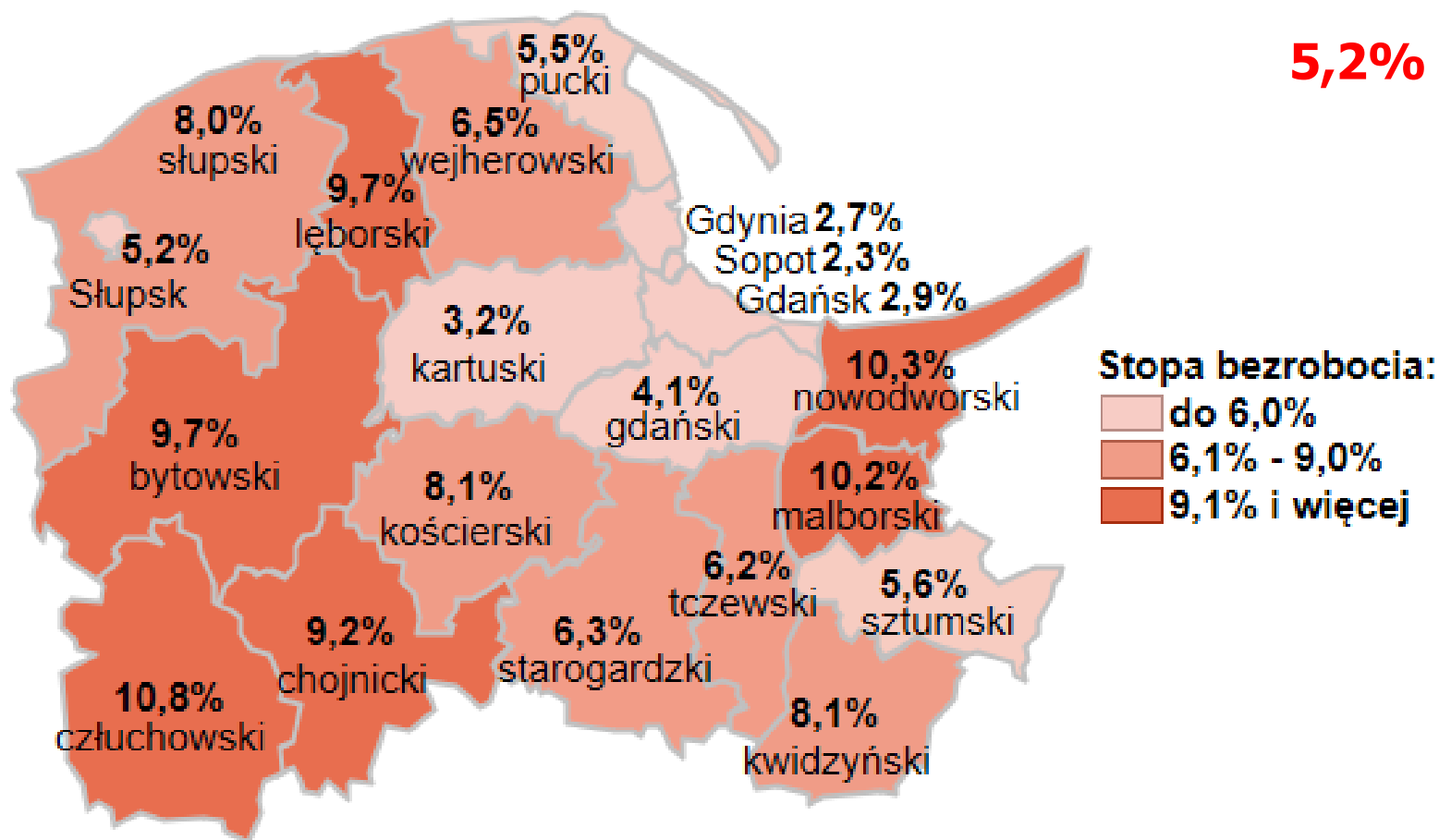

Stopa bezrobocia w powiatach województwa pomorskiego (2000 i 2003)

Stopa bezrobocia w powiatach województwa pomorskiego, IX 2025

5,2%

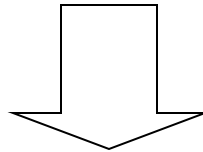

Równowaga na rynku pracy

Popyt na pracę

Podaż pracy

$$L + V = L + U$$

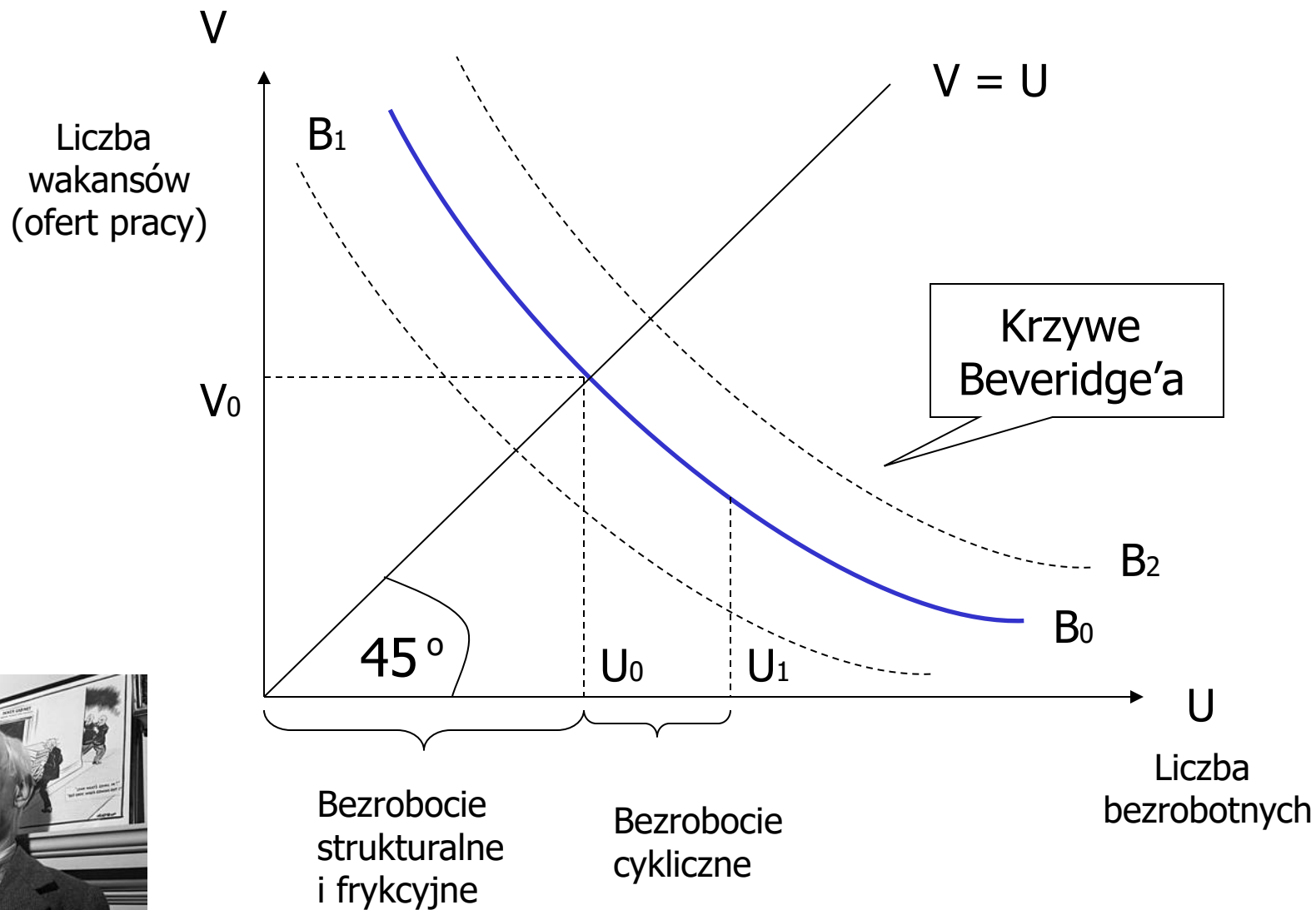

$$V = U$$

Równowaga na rynku pracy

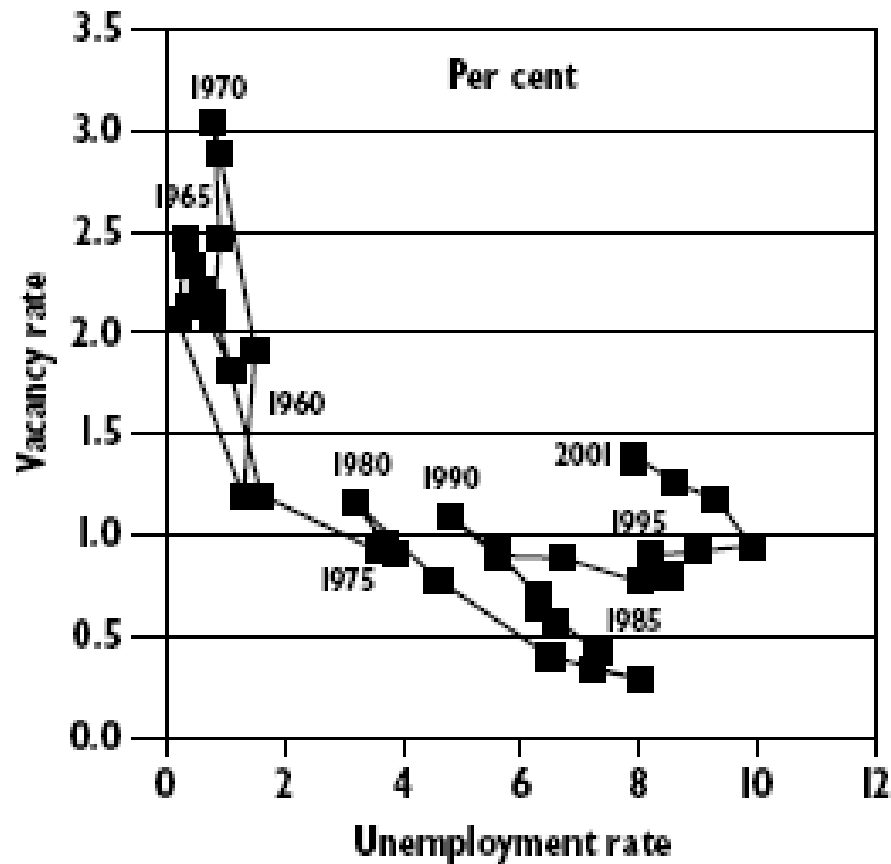
Krzywa Beveridge'a

[Christopher Dow i Leslie Dicks-Mireaux (1958)]

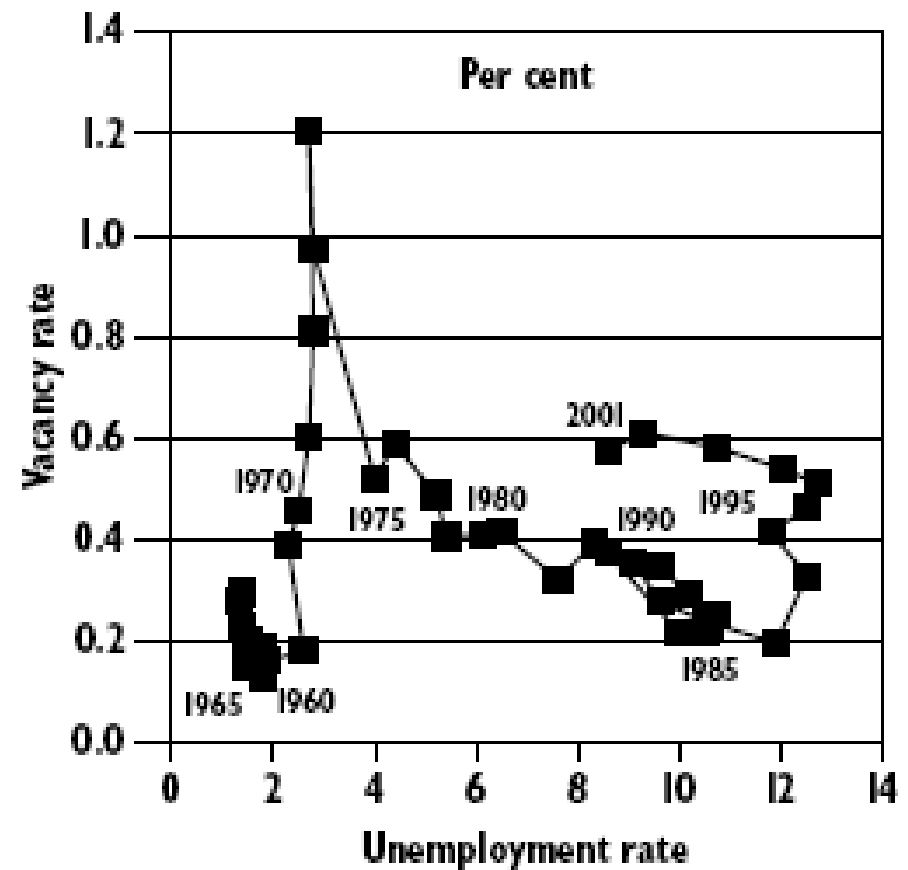

Krzywa Beveridge'a - Niemcy i Francja

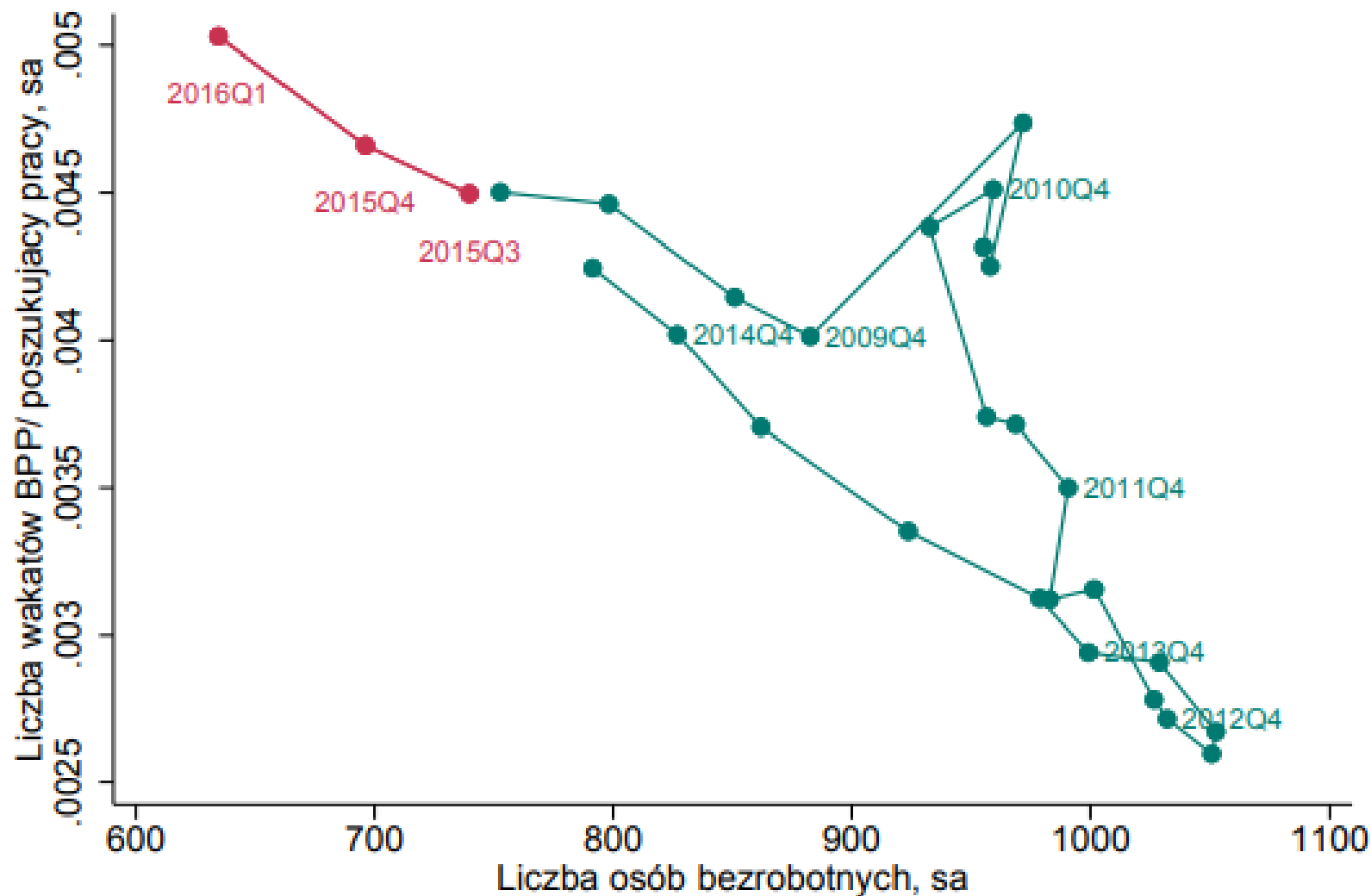
c) Germany

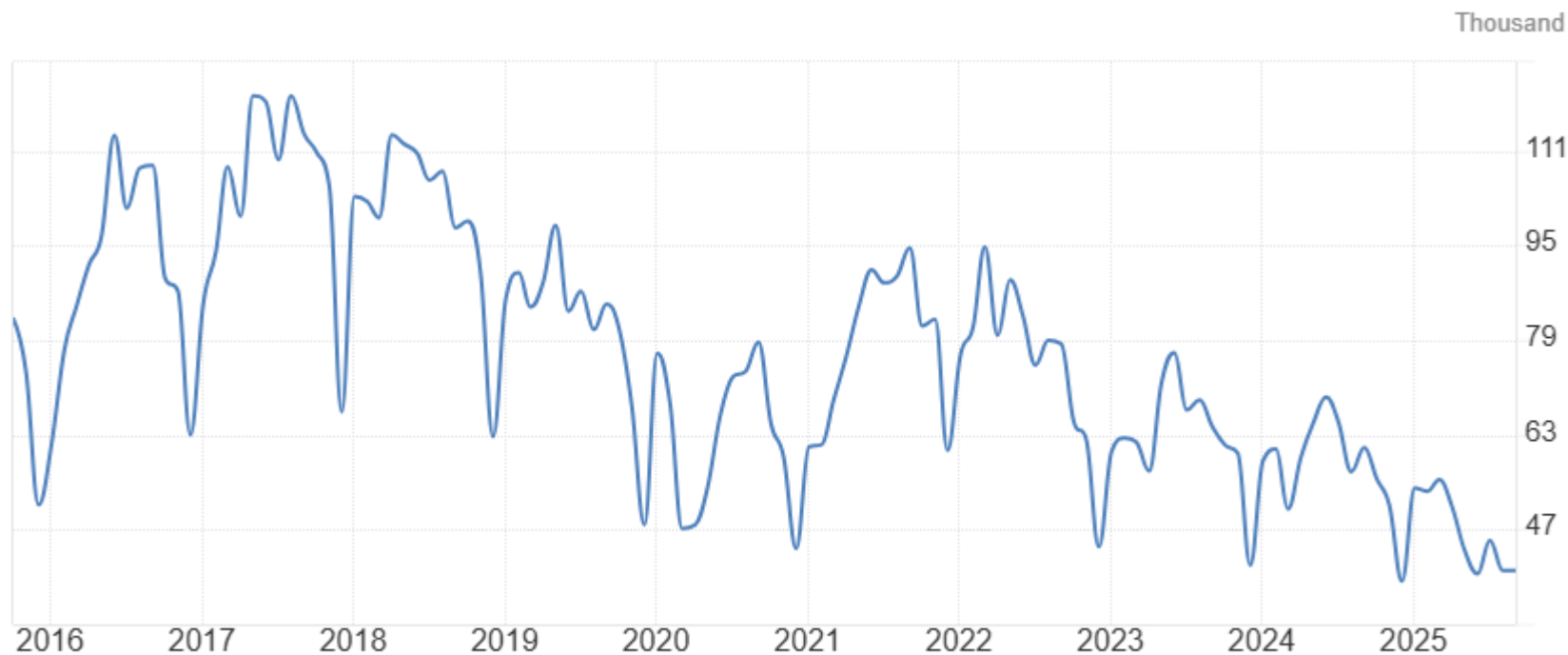
d) France

Krzywa Beveridge'a - Polska

Liczba wolnych miejsc pracy w Polsce

Central Statistical Office of Poland (GUS)

Job Vacancies	40.10	40.10	Thousand	Sep 2025
Job Vacancy Rate	0.80	0.80	percent	Jun 2025

Źródło: <https://tradingeconomics.com/poland/job-vacancies>.

Wskaźnik wakatów w wybranych krajach

job vacancy rate (industry, construction and services)

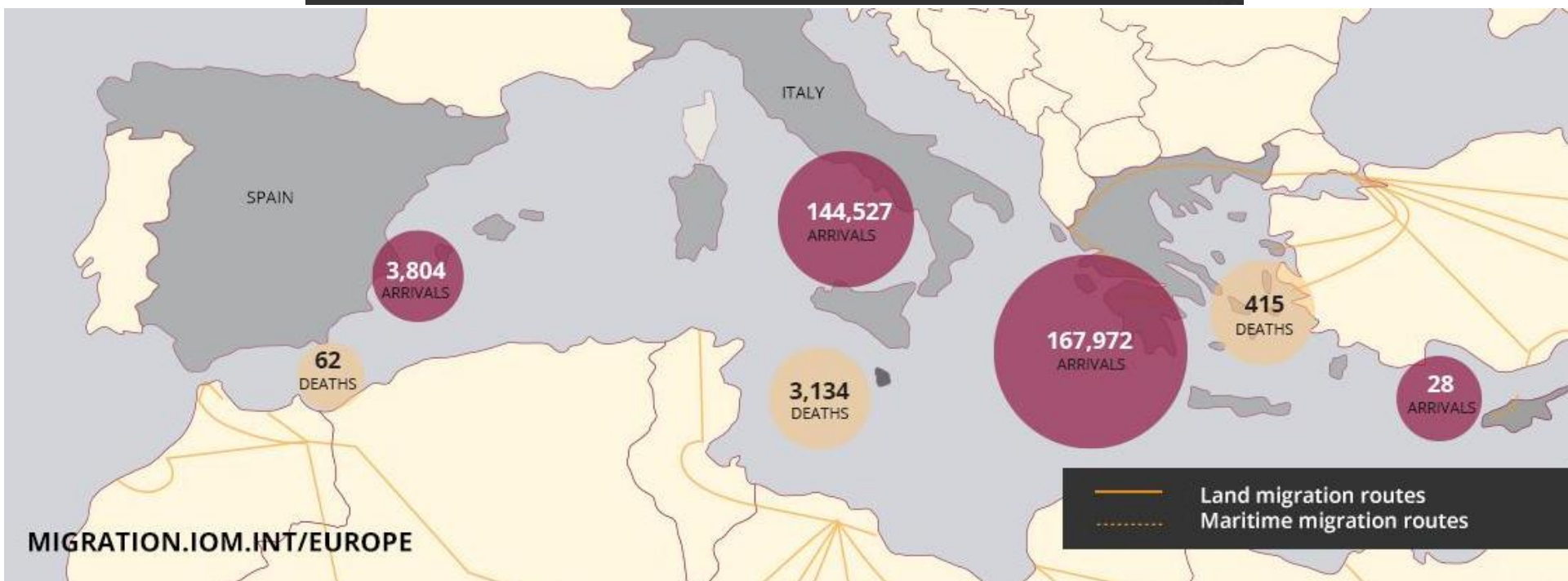
Kraj	2013Q4	2014Q4
Niemcy	2,8	3,2
Wielka Brytania	2,0	2,4
Norwegia	2,0	2,0
Belgia	2,4	1,9
Czechy	0,9	1,6
Austria	1,7	1,6
Holandia	1,2	1,5
Węgry	1,1	1,4
Szwecja	1,3	1,4
Szwajcaria	1,1	1,1
Finlandia	0,7	0,9
Grecja	0,7	0,8
Irlandia	0,7	0,7
Hiszpania	0,6	0,6
Polska	0,4	0,5

Źródło: Eurostat, 2015.

Liczba nielegalnych migrantów, 2015-2016

1,011,712
ARRIVALS IN 2015

316,331 ARRIVALS BY SEA IN 2016
3,611 DEAD/MISSING

Źródło: IOM 2018.

Wskaźnik wolnych miejsc pracy w krajach UE (*vacancy rate*)

Country	2023-Q2	2024-Q2	2025-Q2
Netherlands	4,7	4,4	4,2
Belgium	4,6	4,4	3,9
Austria	4,9	4,0	3,4
Germany	4,1	3,1	2,5
France	3,3	2,8	2,5
Lithuania	2,0	2,1	2,3
Latvia	2,8	2,6	2,2
Slovenia	2,9	2,5	2,2
Hungary	2,5	2,2	2,1
Sweden	3,2	2,4	2,1
Czechia	3,8	3,3	2,0
Estonia	1,8	1,7	1,8
Italy	2,4	2,2	1,8
Greece	1,6	2,5	1,6
Croatia	1,6	1,7	1,5
Portugal	1,5	1,4	1,4
Ireland	1,3	1,3	1,3
Finland	2,2	1,8	1,1
Slovakia	1,0	1,2	1,0
Bulgaria	0,8	0,8	0,9
Spain	0,9	0,9	0,8
Poland	0,9	0,9	0,8
Romania	0,8	0,7	0,6

Źródło:
Eurostat, 2025.